

บทที่ 2

กระบวนการผลิตภาพยนตร์

กระบวนการผลิตภาพยนตร์ แต่ละเรื่อง ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ บุคลากรการผลิต บทภาพยนตร์ การถ่ายทำ และ การตัดต่อลำดับภาพและเสียง กระบวนการผลิต จะดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น หรือ บรรลุผล หรือไม่ ยังต้องขึ้นอยู่กับ ปัจจัยแวดล้อม 5 ประการ คือ ทุนสร้าง (budget) ระยะเวลา (time speed) เทคโนโลยี (technology) ความคิดสร้างสรรค์ (creative) ความเสี่ยง (risk) ปัจจัยแวดล้อมดังกล่าว เป็นหน้าที่ของ ทีมงาน หรือบุคลากรการผลิต ต้องใช้ศิลปะ เทคนิค ความอดทน และความร่วมมือ ในการบริหาร ปัจจัยดังกล่าว ให้คุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ

2.1 ภาพยนตร์ระบบฟิล์ม กับ ภาพยนตร์ระบบดิจิทัล

เทคโนโลยีการฉายภาพและเสียง มีสองระบบ คือ ระบบอนาล็อก (analogue) และ ดิจิทัล (digital) ด้รับการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง ทั้งกลไกและวิธีการ การนำเข้าข้อมูล (input) และ การส่งออกข้อมูล (output) แต่ระบบดิจิทัล มีความได้เปรียบในด้านศักยภาพ และคุณภาพ ในขณะที่ ระบบอนาล็อก มีลักษณะทางกายภาพ ที่อ่อนแอ ไม่เสถียรภาพ ส่งผลให้คุณภาพในการถ่ายทอดพลังงาน มีคุณภาพลดลง

เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่อิงอยู่บนฐานของ ไฟฟ้าดิจิทัล เมื่อนำมาใช้กับการผลิตภาพยนตร์ ทำให้ภาพยนตร์ ในปัจจุบัน มีการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง จากภาพยนตร์ที่เคยอยู่ในรูปแบบแผ่นฟิล์ม จึงเปลี่ยนเป็นข้อมูลไฟฟ้าดิจิทัล ที่เก็บอยู่ในสื่อความจำ เช่น ฮาร์ดดิสก์ แผ่นซีดี และง่ายต่อการใช้งาน หรือ การรับชม ผ่านช่องทางเครื่องเล่น (player) หรือ อินเทอร์เน็ต ผ่านจอรับภาพ (monitor) หรืออาจใช้วิธี download ไฟล์ภาพยนตร์ มาเก็บไว้ใน Digital Movie Storage จากนั้น นำมาเล่นดู

(ตารางที่ 2.1) ตาราง แสดงความแตกต่าง ระหว่างภาพยนตร์ระบบฟิล์ม กับ ภาพยนตร์ระบบดิจิทัล ¹⁾

ลักษณะ	film cinema	digital cinema
อุปกรณ์ในการฉาย	ใช้ฟิล์ม กับ เครื่องฉาย	ใช้คอมพิวเตอร์ หรือ เครื่องเล่นดิจิทัล กับ เครื่องฉาย
คุณภาพของภาพ (ภาพที่ผ่านการฉาย การเปิดเล่น มาแล้ว 300 ครั้ง)		
คุณภาพความคมชัด	 อาจมีเส้น ริ้วรอย ในบางครั้งของการ เปลี่ยนฉาก รอยต่อของแผ่นฟิล์ม	 ไฟล์ภาพยนตร์ ถูกโหลดลง เครื่องเล่น เล่น จบในคราวเดียว ไม่มีการตัดทอนภาพ ภาพ จึงคงความละเอียด คมชัด มากกว่าฟิล์ม
ความสึกของสี	สีบนฟิล์ม ถูกลดทอนลง ตามอายุการใช้งาน	แสดงสี ได้มากถึง 35 ล้านล้านสี ตลอดอายุการใช้งาน
ความเร็วภาพ	24 ภาพต่อวินาที มาตรฐาน	24-30 ภาพต่อวินาที
แหล่งกำเนิดไฟฉาย	ใช้หลอดไฟ arch ซึ่งให้แสงไม่ สม่ำเสมอ	ใช้หลอด xenon เป็นแหล่งกำเนิดแสง มาตรฐานเดียวกันทั่วโลก
คุณภาพ เสียง	ลดลงตามอายุการใช้งานของฟิล์ม	คงที่ ตลอดอายุการใช้งาน

¹ ที่มา : majorcineplex.com

ลักษณะ	film cinema	digital cinema
การบีบอัดข้อมูลเสียง	ระบบเสียง แอนาล็อก ถูกบีบอัดข้อมูลเพื่อให้บันทึก ลงบนแผ่นฟิล์มได้	ระบบเสียง ดิจิทัล ไม่มีการบีบอัดข้อมูลเสียงมีคุณภาพ เท่ากับเสียงต้นฉบับ
คุณภาพ คำบรรยาย (subtitle)	ข้อความคงที่ ตายตัว ปรับเปลี่ยนไม่ได้	พอนต์อ่านง่าย ปรับเปลี่ยน ใค้หลายทางเลือก
ความนุ่มนวลของภาพ	ขึ้นอยู่กับกลไกของเครื่องฉาย	นิ่งมาก เพราะฉายจาก คอมพิวเตอร์
การดูแลรักษา ฟิล์ม	อาจเกิดการไหม้ เมื่อเครื่องฉายขัดข้อง	แผ่นซีดี หรือ ไฟล์ ดูแลรักษาง่ายกว่ามาก
	ฟิล์มหมดอายุ ชำรุด ลึกร่อน สูญหาย ตามสภาพ ทำให้ภาพและเสียง เสื่อมคุณภาพไปด้วย	ภาพยนตร์ คงทนถาวร トラบเท่าที่ไม่มีการลบไฟล์ภาพยนตร์ทิ้ง หรือถ้าแผ่นเสียหาย ก็ทำสำเนาสำรองไว้ใช้ต่อได้อีกนาน

ปัจจุบัน digital cinema ได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ เพราะ คุณภาพความคมชัด ทั้งด้านภาพและเสียง ทำให้ดีคิกว่าภาพยนตร์ระบบฟิล์ม และด้วยเทคโนโลยีการผลิตภาพยนตร์ระบบดิจิตัล ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาพยนตร์เสียงระบบ Digital สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ ปัจจัยในด้านจิตวิทยาของผู้ชมที่คิดว่า ระบบดิจิตัล มีความสมบูรณ์กว่า ระบบฟิล์ม จึงทำให้ภาพยนตร์ระบบดิจิตัล ได้รับความนิยมสูง ทั้งๆ ที่ต้องจ่ายเงินเพิ่ม เช่น การชมภาพยนตร์ระบบสามมิติแท้ (real dimension 3D หรือ realD-3D) ซึ่งทำได้คิกว่าระบบฟิล์ม รวมทั้ง กล้องถ่ายภาพ (video 3D camera) ระบบ 3 มิติ มีจำหน่ายในท้องตลาดกันมากขึ้น ส่งผลให้การผลิตภาพยนตร์ระบบดิจิตัล ได้รับความนิยมสูงตามไปด้วย

2.2 บุคลากรการผลิต

บุคลากรการผลิตภาพยนตร์ แบ่งโครงสร้างหลักๆ ได้เป็น 2 ส่วน คือ บุคลากรในองค์กรการผลิต ซึ่งอาจเป็น นิติบุคคล หรือ ไม่ใช่นิติบุคคลก็ได้ กับ บุคลากรสนับสนุนงานสร้าง

บุคลากรในองค์กรการผลิต แบ่งตามภารกิจหน้าที่ ประกอบด้วย (1) ส่วนบริหาร จัดการ (studio management) (2) แผนกตัดต่อลำดับภาพและเสียง (editing) (3) แผนกศิลปกรรม (art) (4) แผนกการถ่ายทำ (camera) (5) แผนกเสียง (sound) (6) แผนกเสื้อผ้า แต่งหน้า แต่งผม (wardrobe - custume) (7) แผนกสร้าง ตกแต่ง ฉาก และ อุปกรณ์เกี่ยวกับฉาก (prob-set construction) (8) แผนกโยธา (grip) (9) แผนกไฟฟ้ากำลัง และไฟถ่ายทำ (electric and gaffing) (10) แผนกยานพาหนะ (transportation) (11) แผนกสวัสดิการกองถ่าย (public maintenance)

การแบ่งโครงสร้างภาระกิจหน้าที่ดังกล่าว ของแต่ละองค์กร อาจมีการรวมภาระงาน ให้กระชับ เพื่อลดขนาดองค์กร และเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ระดับทุนสร้างเท่าใด หากเป็นภาพยนตร์ที่ใช้ทุนสร้างเกิน 100 ล้านบาท จะต้องวางโครงสร้างทีมงานผลิต เต็มรูปแบบ และมีขนาดใหญ่ตามไปด้วย แต่ถ้าใช้ทุนสร้างน้อยกว่า 10 ล้านบาท จัดเป็นทีมงานสร้างขนาดเล็ก ก็ไม่จำเป็นต้องวางโครงสร้างทีมงานเต็มรูปแบบ

2.1.1 แบ่งตามสายงานที่รับผิดชอบ

การแบ่งตามสายงานที่รับผิดชอบ แบ่งออกเป็น ฝ่ายรับผิดชอบการผลิตและการบริหาร หรือ ส่วนบริหารการผลิต ฝ่ายสนับสนุนการถ่ายทำ ฝ่ายถ่ายภาพ ฝ่ายศิลปกรรม ฝ่ายเสียง ฝ่ายการแสดง และ ฝ่ายตัดต่อลำดับภาพและเสียง

(1) ส่วนบริหารการผลิต (studio management)

1.1) ประธานบริหาร หรือ ผู้อำนวยการบริหาร (executive producer)

เป็นผู้เลือกสรรเนื้อเรื่องที่จะนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ และตัดสินใจอนุมัติเงินงบประมาณการสร้างทั้งหมด

1.2) ผู้อำนวยการสร้าง (producer)

เป็นผู้ที่รับนโยบายงานสร้าง จากผู้อำนวยการบริหาร มาทำหน้าที่ ควบคุมการทำงานร่วมกันกับผู้กำกับภาพยนตร์ หน้าหลักสำคัญ คือ ดูแลการใช้งบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนงานสร้าง

1.3) ผู้เขียนบท (script writer หรือ screen writer)

เป็นผู้สร้างตัวละคร บทสนทนา สถานการณ์ โครงเรื่อง ลำดับฉาก และ องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ในรูปแบบภาพยนตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวในการสร้างบ้าน

1.4) ผู้กำกับภาพยนตร์

เป็นผู้ตีความบท screenplay และจัดทำเป็นบทสำหรับถ่ายทำ เป็นผู้ควบคุมการผลิตภาพยนตร์ทั้งหมด ขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รับผิดชอบกำกับนักแสดง หรือกำกับการแสดง กำกับภาพ กำกับแสง กำกับเสียง กำกับฉาก เพื่อถ่ายทอด มุมมอง แนวคิด ของผู้กำกับ ออกมาเป็นภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ สามารถเปลี่ยนแปลง แก้ไขบท ได้ตามความเหมาะสม

ผู้กำกับภาพยนตร์ อาจแบ่งภาระงานไปยัง ผู้กำกับการถ่ายทำ ซึ่งมีความสำคัญในระดับรองลงไป บางครั้งเรียกว่า ผู้ช่วยผู้กำกับ หรือ เรียกว่าผู้กำกับด้านภาพ ด้านเสียง ด้านแสง ด้านฉาก ด้านการแสดง ที่ตนได้รับมอบหมาย ได้แก่ ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับภาพ ผู้กำกับฉาก ผู้กำกับเสียง

ในการสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง อาจจำเป็นต้องใช้ผู้ช่วยผู้กำกับ หรือ ผู้กำกับด้านภาพ ด้านเสียง ด้าน

การแสดง แล้วแต่ขนาดงานสร้างของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ซึ่งบางครั้ง อาจมีการรวมตำแหน่ง ใช้ผู้กำกับภาพยนตร์เพียงคนเดียว หรือสองคน ก็ได้

(2) ฝ่ายสนับสนุนการถ่ายทำ

2.1) ผู้จัดการกองถ่าย (production manager)

ทำหน้าที่ประสานงาน และ ช่วยบริหารการเงิน รายละเอียดเทคนิคต่างๆ ของการผลิตภาพยนตร์ รวมทั้ง คอยจัดการด้านธุรกิจกองถ่าย เป็นผู้ประสานงาน แจกจ่าย บทถ่ายทำ ตารางนัดหมายถ่ายทำ ไปยังทีมงานทุกคน ทุกหน่วย คอยแยกแยะค่าใช้จ่ายและบัญชีรายรับรายจ่าย ผ่านเลขานุการกิจ

นอกจากนี้ ผู้จัดการกองถ่าย ยังมีหน้าที่บริหาร บุคลากรที่สนับสนุนงานสร้าง ตลอดระยะเวลาการถ่ายทำ ได้แก่ 1) แม่บ้าน อาหาร เครื่องดื่ม 2) เจ้าหน้าที่พยาบาล 3) เจ้าหน้าที่ประสานงานโฆษณา ประชาสัมพันธ์ 4) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 5) เจ้าหน้าที่ จัดเก็บ ดูแล รักษา พัสดุอุปกรณ์

2.2) ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ (assistant director: AD)

ผู้ช่วยผู้กำกับ อย่างน้อยมี 2 คน คือ ผู้ช่วยผู้กำกับคนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ ถ่ายทอด ขานรับ รักษา คำสั่ง การต่างๆ ของผู้กำกับภาพยนตร์ เพื่อสร้างระเบียบวินัยในกองถ่าย ส่งผลให้การถ่ายทำ ดำเนินไปตามตาราง เวลาที่กำหนด คอยคัดเลือก และ ดูแลความเรียบร้อย ของนักแสดงประกอบ ในระดับต่างๆ รวมถึง หน้าที่จัด เตรียมตารางการถ่ายทำ จัดจำนวน และ ประเภทของนักแสดงประกอบฉาก กำหนดทิศทางการเคลื่อนไหว ความต้องการของผู้กำกับ ในแต่ละช็อต และ ทำทุกอย่าง ที่จะช่วยให้งานของผู้กำกับ ดำเนินต่อไปได้

ส่วนผู้ช่วยผู้กำกับคนที่สอง รับผิดชอบ ช่วยเหลืองานของผู้ช่วยคนที่หนึ่ง โดยเฉพาะ การนัดหมายเวลา ถ่ายทำ (call sheet) ของ ตาราง ทีมงาน ใบรายงานการถ่ายทำ (production report) บางครั้ง อาจช่วยดูแลค่าใช้จ่ายตัวประกอบ นอกจากนี้ ยังคอยดูแล ตาราง และ ทีมงาน ให้มาถึงสถานที่ถ่ายทำ ตรงเวลา จัดตำแหน่งการ แสดง (blocking) หรือ ตำแหน่งการเคลื่อนไหวของนักแสดงในฉาก

2.3) ผู้ควบคุมความต่อเนื่อง (continuity supervisor)

ทำหน้าที่ จับบันทึกความต่อเนื่อง ในการถ่ายทำ รักษาบทถ่ายทำ ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง โดยบันทึก การถ่ายทำอย่างละเอียด ของแต่ละช็อต ตอน เหตุการณ์ รวมทั้ง วัน เวลา และ ความยาว ของ ช็อต ฉาก ลำดับช็อต ประเภท ของเลนส์ ตำแหน่งกล้อง ขนาดภาพ ช็อตที่ต้องการพิมพ์ฟิล์ม (print) พร้อมทั้ง บทสนทนา ทิศทาง แอ็คชั่น อุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า ทรงผม ใบหน้า เพื่อให้มั่นใจว่า ทุกอย่างมีความต่อเนื่องกันตลอด ในภาพยนตร์ทั้งเรื่อง โดยไม่ให้เกิดอาการ “โดด” (jump) ของภาพ และเสียง

(3) ฝ่ายถ่ายภาพ

3.1) ผู้กำกับภาพ (director of photography: DP.)

ทำหน้าที่ ประสานกับ ผู้กำกับ ในการแปลความหมาย จากบทภาพยนตร์ ไปเป็นภาพเคลื่อนไหว เป็นผู้รับผิดชอบทุกเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับภาพ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ การจัดแสง รวมถึง การเลือกใช้กล้อง เลนส์ และ อุปกรณ์ประกอบต่างๆ ประเภทของฟิล์ม

3.2) ช่างภาพ (camera man)

เป็นตากล้องหลัก ในการถ่ายทำ โดยรับคำสั่ง หรือ ความรับผิดชอบ มาจากผู้กำกับภาพ เช่น เรื่ององค์ประกอบภาพ การเคลื่อนไหวกล้อง มุมกล้อง การโฟกัสภาพ และ องค์ประกอบทุกอย่าง ที่อยู่ภายในเฟรม ตากล้องจะเป็นคนเดียว ที่มองเห็นภาพทุกช็อต ที่ถ่าย และ บอกยกเล็ก หรือ คัท (cut) ได้ ในกรณีที่เกิดผิดพลาดในเฟรม เช่น เห็นไม้ค้ อุปกรณ์การถ่ายทำ หรือ ที่มงานหลุดเข้ามาในเฟรม

3.3) ผู้ช่วยกล้องคนที่ 1 (focus puller)

ทำหน้าที่ ช่วยตากล้อง ตรวจสอบอุปกรณ์ของกล้อง บรรจุแมกกาซีนบนกล้อง ปรับโฟกัสตาม ดอลลิตตาม ขณะถ่าย

3.4) ผู้ช่วยกล้องคนที่ 2 (film loader)

รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบรรจุฟิล์มลงในแมกกาซีน เก็บฟิล์มที่ถ่ายแล้วลงกล่องให้เรียบร้อย เก็บฟิล์มทำย ม้วน ที่ยังไม่ได้ถ่าย เพื่อไว้สำหรับถ่ายในบางช็อต ที่มีความยาวพอดี ช่วยดีเสลท

3.5) ช่างถ่ายภาพนิ่ง (still person)

ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การถ่ายภาพนิ่ง ในขณะที่ถ่ายทำ เพื่อใช้ส่งข่าว แก่หนังสือพิมพ์ เพื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับภาพยนตร์ หรือเพื่อเก็บบรรยากาศ หลักฐานในเหตุการณ์ของกองถ่าย

(4) ฝ่ายศิลปกรรม

คือ ผู้ที่มีอาชีพในการปั้นแต่ง ตั้งแต่สิ่งเล็กน้อย ไปจนถึงสิ่งของขนาดใหญ่ เพื่อเสริมภาพรวมทั้งหมด ให้ ออกมาดูดี ประกอบด้วย

4.1) ผู้ออกแบบงานสร้าง (production designer)

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การออกแบบทั้งหมด ในภาพยนตร์ ทำงานประสานกับ ผู้กำกับภาพยนตร์ทุกคน โดยถ่ายทอดมุมมองของผู้กำกับ ออกมาให้ได้ระดับอารมณ์ของภาพยนตร์ ดูแล การออกแบบ การสร้าง ตกแต่ง ฉาก ให้ภาพรวมออกมาตามที่วางเอาไว้ หรือตามที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการ

4.2) ผู้กำกับศิลป์ (art director)

รับผิดชอบทุกอย่าง ที่ผู้ออกแบบงานสร้าง ได้จัดการเอาไว้ นำมาทำให้เป็นรูปร่าง ผู้กำกับศิลป์ จะต้อง ทำงานประสานกับ ผู้ออกแบบงานสร้าง อย่างใกล้ชิด โดยมีทีมงานฝ่ายศิลปกรรม เป็นผู้ช่วย

-ผู้ออกแบบฉาก (set designer) มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การออกแบบฉาก ตั้งแต่เขียนภาพร่างฉาก จนถึง การเขียนพิมพ์เขียว

-ผู้ดูแลตกแต่งฉาก (set decorator) มีหน้าที่หลักคือ การตกแต่งฉาก หาเฟอร์นิเจอร์ที่สัมพันธ์กับฉาก รายละเอียดพื้น ผนัง พรม งานทาสี

-ผู้จัดหาอุปกรณ์ประกอบฉาก (property master) รับผิดชอบในการเตรียมอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบฉากทั้งหมด

4.3) ผู้เขียนสตอรี่บอร์ด หรือ บทภาพ (storyboard artist)

เป็นผู้ที่เขียนรายละเอียดในแต่ละช็อต เป็นภาพเรื่องราวที่ต่อเนื่องกัน ตามบทภาพยนตร์ เพื่อให้มองเห็นภาพของภาพยนตร์ ที่จะถ่ายทำออกมาทั้งหมด

4.4) ผู้ออกแบบเสื้อผ้า (costume designer)

เป็นผู้รับผิดชอบ ในการค้นคว้า และ ออกแบบเสื้อผ้า และ รายละเอียดอื่นๆ เช่น รองเท้า หมวก เครื่องประดับต่างๆ สำหรับนักแสดง โดยประสานกับ ผู้ออกแบบงานสร้าง เพื่อช่วยกำหนดการตัดสินใจ ใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม

4.5) ช่างแต่งหน้า (make-up artist)

เป็นผู้ที่รับผิดชอบ ในการแต่งหน้านักแสดงทุกคน ทั้งชายหญิง ตลอดจน ผู้แสดงประกอบทั้งหมด

4.6) ผู้ออกแบบทรงผม (hair stylist)

เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ เรื่องการออกแบบทรงผม ให้กับนักแสดงทุกคน

(5) ฝ่ายเสียง

5.1) ผู้บันทึกเสียงถ่ายทำ (production sound recordist)

รับผิดชอบการบันทึกเสียงทุกชนิด ในการถ่ายทำ ให้ได้คุณภาพ ไม่ว่าจะเสียงที่ “ซิงค์” (synchronous) คือ เสียงกับภาพเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน หรือ เสียงที่เกิดขึ้นไม่พร้อมกัน (non synchronous) เป็นผู้ดูแลรักษา เครื่องมือ และ อุปกรณ์เกี่ยวกับเสียง การเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงาน รวบรวมเก็บใบบันทึกรายงานเสียง (sound report) เพื่อใช้ประกอบการทำงาน

5.2) ผู้ถือบูม (boom operator)

เป็นผู้ถือบูมอัดเสียง รับเสียงพูด เสียงประกอบ หรือ เสียงดนตรี ให้ได้มิติตามความต้องการ ของคนบันทึกเสียง ทำงานตามคำสั่งของผู้กำกับเสียง

5.3) ผู้บันทึกเสียง (recording mixer)

รับผิดชอบในการผสมเสียงบทสนทนา คนตรี และ เสียงประกอบ (sound effect) เข้าด้วยกัน ให้ลงสู่เส้นเสียงเดียวกัน หรือ แทรกเดียวกัน ในขั้นตอนการผสมเสียงสุดท้าย

5.4) นักแต่งเพลง (composer)

คือ ผู้ที่แต่งเพลง หรือ คนตรีประกอบภาพยนตร์ เพื่อสร้างอารมณ์ให้แก่เรื่องราวในภาพยนตร์

(6) ฝ่ายการแสดง (casting director)

6.1) นักแสดง (cast)

ทำหน้าที่ถ่ายทอดบทบาท จากบทภาพยนตร์ให้ออกมามีชีวิตชีวา

6.2) ผู้ฝึกสอนการแสดง (acting coach)

เป็นผู้ที่สืบเสาะ ค้นหา นักแสดงทั้งชายและหญิง ในภาพยนตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการแยกแยะตัวละคร ลักษณะนิสัยตัวละคร อายุ ผู้คัดเลือกนักแสดง ต้องเป็นผู้ที่ทำงานร่วม หรือ ใกล้เคียงกับผู้กำกับ และ ผู้อำนวยการสร้าง เพื่อความสะดวก ในการตัดสินใจคัดเลือกให้แคบลง

6.3) นักแสดงแทน (stand-in)

จุดประสงค์หลัก ของการใช้นักแสดงแทน คือ ต้องการรักษาความปลอดภัย ให้แก่นักแสดงหลัก ในบทต่อสู้ เลี้ยงอันตราย จึงต้องหาผู้ที่ยืนแทนตำแหน่งนักแสดง เพื่อการจัดฉาก แต่ปัจจุบัน คำว่า นักแสดงแทน หมายถึง นักแสดง ที่แสดงแทน ในบางฉาก ที่นักแสดงหลัก ไม่สามารถแสดงได้

6.4) นักแสดงผาดโผน (stunt coordinator)

เป็นผู้คิดทำแอ็คชั่นต่างๆ สำหรับนักแสดงผาดโผน เพื่อแสดงแทน นักแสดงหลัก ในบทที่ต้องเสี่ยงภัยอันตรายต่างๆ

(7) ฝ่ายตัดต่อ ลำดับภาพ และเสียง

7.1) ผู้ตัดต่อลำดับภาพ (film editor)

เป็นผู้คัดเลือกช็อต และ รวบรวมเรียงร้อยภาพ ให้เกิดภาพเรื่องราวขึ้น ตามจินตนาการของผู้กำกับภาพยนตร์ ซึ่งเป็นผู้ทำงานร่วมกับ ผู้กำกับอย่างใกล้ชิด

7.2) ผู้ตัดต่อเนกาตีฟ (negative cutter)

เป็นผู้รับผิดชอบในการตัดต่อฟิล์มต้นฉบับ ที่เป็นเนกาตีฟ ให้ถูกต้องตรงกัน เฟรมต่อเฟรม ตามที่ตัดได้ work print ขึ้นสุดท้าย ต้องระมัดระวังดูแลตัวฟิล์มต้นฉบับ ไม่ให้ชำ

2.1.2 แบ่งตามลำดับขั้นตอนการผลิต

นอกจากนี้ ยังแบ่งกลุ่มลำดับบุคลากรการผลิต ออกตาม ขั้นตอนการผลิต คือ ขั้นตอนเตรียมการถ่ายทำ ขั้นตอนลงมือถ่ายทำ และ ขั้นตอนหลังถ่ายทำ หรือ ขั้นตอนตัดต่อ แต่ละขั้น จะมีบุคคลตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับขั้นตอนอยู่ บางตำแหน่ง รับผิดชอบขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง แต่บางตำแหน่ง ต้องรับผิดชอบทุกขั้นตอน แต่ทุกขั้นตอนของงานสร้างภาพยนตร์ จะมีประธานบริหาร หรือ ผู้อำนวยการบริหาร (executive producer) เป็นผู้รับผิดชอบองค์การการผลิตทั้งหมด ซึ่งจะต้องวางแผน และจัดลำดับงานสร้าง ให้เหมาะสมกับ ลักษณะ และ ขนาดทีมงาน ดังนี้

ขั้นเตรียมการถ่ายทำ (pre-production)

ประกอบด้วย บุคคลผู้มีหน้าที่ ต่อไปนี้

- (1) ผู้ออกแบบงานสร้าง (production designer)
- (2) ผู้เขียนบทภาพยนตร์ และ ผู้ประพันธ์เรื่อง (script writer)
- (3) ผู้กำกับภาพยนตร์ (director)
- (4) ผู้แต่งเพลงประกอบภาพยนตร์ (composer)
- (5) ผู้คัดเลือกนักแสดง (casting)
- (6) ผู้ตรวจแก้ไขบทภาพยนตร์ (reading staff)
- (7) ผู้ดูแลงบประมาณ และจัดเตรียมงานสร้าง (budgeting & planing)
- (8) ผู้ประสานงานด้านโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (publicity)
- (9) นักกฎหมาย (legal)

ขั้นปฏิบัติการระหว่างถ่ายทำ (production)

ประกอบด้วย บุคคลผู้มีหน้าที่ ต่อไปนี้

- (1) ผู้อำนวยการสร้าง (producer)
- (2) ผู้กำกับภาพยนตร์ (film director) มีผู้ช่วยตำแหน่งต่างๆ คือ
 - ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ กำกับการแสดง (acting)
 - ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ กำกับภาพ (monitoring)
 - ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ กำกับฉาก (prob-set-extra)
 - ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ กำกับแสง (lighting)
 - ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ กำกับเสียง (sound engineer)

- (3) นักแสดง แบ่งเป็นหลายระดับ คือ
- นักแสดงหลัก (main character)
 - นักแสดงรอง (character)
 - นักแสดงรับเชิญ (visitor)
 - นักแสดงประกอบฉากมีบทพูด (main extra)
 - นักแสดงประกอบฉากทั่วไป (extra)
- (4) ผู้จัดการกองถ่าย ดูแลงานด้านต่างๆ ในกองถ่ายทำภาพยนตร์ คือ
- เจ้าหน้าที่ การเงิน และบัญชี
 - แม่บ้าน อาหาร และ เครื่องดื่ม
 - พนักงานขับรถ
 - เจ้าหน้าที่ต้อนรับ ติดต่อ สื่อสาร
 - เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดเก็บ ดูแล รักษา (plant maintenance)
 - เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ. security)
 - เจ้าหน้าที่พยาบาล (hospital)
- (5) แผนกศิลปกรรม (art)

แผนกนี้ มีตำแหน่งที่สำคัญ เรียกว่า ผู้กำกับศิลป์ (art director) และ ผู้ช่วย ทำหน้าที่ดูแล เจ้าหน้าที่ในแผนก คือ

- ช่างเขียนภาพ (illustrator)
- ช่างทำหุ่นจำลอง (model makers)
- หัวหน้าช่างเขียนแบบฉาก (lead man)
- ช่างเขียนแบบฉาก (draftsman)
- เจ้าหน้าที่จัดเก็บ และ ดูแลแบบฉาก (clerical person)
- ผู้ค้นคว้า (research)
- ผู้ทำสำเนา (blueprinting)

(6) แผนกถ่ายภาพ (camera)

ส่วนของกล้องถ่ายภาพ จะมี ผู้กำกับภาพ (photography director หรือ monitoring) เป็นผู้รับผิดชอบดูแล และมี ผู้ถ่ายภาพ หรือ ช่างภาพ (camera operator) ผู้ช่วยกล้อง และ ผู้ดูแลรักษากล้อง อุปกรณ์ (camera maintenance) เป็นเจ้าหน้าที่ในแผนก

แผนกนี้ จะประสานงานร่วมกับ ผู้กำกับศิลป์ (art director) ผู้กำกับการแสดง (acting director)

(7) แผนกเสียง (sound)

ประกอบด้วย ผู้กำกับเสียง (sound director) ช่างควบคุมเครื่องเสียง เจ้าหน้าที่ไมค์บูม (boom mic.) เจ้าหน้าที่ดูแลอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเสียง และการบันทึกเสียง

(8) แผนกเสื้อผ้า แต่งหน้า แต่งผม (wardrobe - custume)

ประกอบด้วย นักออกแบบ (designers) เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ทรงผม แต่งหน้า ให้แก่นักแสดง นอกจากนี้ ก็มี พนักงานค้นคว้า พนักงานตัดเย็บเสื้อผ้า พนักงานเก็บรักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เป็นผู้ช่วย

(9) แผนกสร้าง ตกแต่ง ฉาก และ อุปกรณ์เกี่ยวกับฉาก (prob-set construction)

- ช่างทำอุปกรณ์ประกอบฉาก (prop makers)
- ช่างทำหุ่นจำลอง (miniature makers)
- ช่างทาสี (paint department)
- เจ้าหน้าที่ดูแลฉาก (grips-craft service)
- ช่างเหล็ก ช่างเชื่อม

(10) แผนกโยธา (grip)

แผนกนี้ จะรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้กำกับภาพ ผู้ถ่ายภาพ ผู้กำกับศิลป์ ประกอบด้วย

- หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติงาน (key grip) และ ผู้ช่วย
- เจ้าหน้าที่เซ็นคอลลี่ ควบคุมเครน งานโยธา ก่อสร้าง โยกย้าย ตัดปะ รื้อถอน
- เจ้าหน้าที่ผลิต และ ควบคุม อุปกรณ์กรองแสง (diffusion & sewing) เช่น มุ้งกรองแสง แผ่นโกลบ แพล็ก คุกกี้

(11) แผนกไฟฟ้ากำลัง และ ไฟถ่ายทำ (electric and gaffing)

- หัวหน้าและช่างดูแลรักษา

- หัวหน้าและช่างสร้างคานติดตั้งไฟ
- หัวหน้าและช่างติดตั้งไฟ
- เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- ช่างไฟเบ็ดเตล็ด

(12) แผนกยานพาหนะ (transportation)

ประกอบด้วย นักการ พนักงานบริการ ช่างเครื่องยนต์ ล้างรถ พนักงานขับรถ โดยขึ้นตรงต่อ ผู้จัดการกองถ่าย และเลขานุการ

(13) แผนกสวัสดิการกองถ่าย (public maintenance)

- หัวหน้าพยาบาล และผู้ช่วย
- แม่บ้าน อาหารและเครื่องดื่ม และผู้ช่วย
- หัวหน้ารักษาความปลอดภัย
- หัวหน้าฝ่ายต้อนรับ และ การติดต่อ สื่อสาร

ขั้นปฏิบัติการหลังถ่ายทำ (post-production)

ประกอบด้วย บุคคลผู้มีหน้าที่ต่อไปนี้

- (1) ผู้อำนวยการสร้าง (producer)
- (2) แผนกตัดต่อลำดับภาพและเสียง (editing)

แผนกนี้ ประกอบด้วย หัวหน้าแผนก (department head) และ ที่ปรึกษา (supervising editor) และมีเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่สำคัญ คือ

- ผู้ตัดต่อและลำดับภาพ (film editor)
- ผู้ช่วยตัดต่อและลำดับภาพ (assistant film editor)
- ผู้ช่วยฝึกหัดตัดต่อและลำดับภาพ (apprentice film editor)
- ช่างตัดฟิล์มเนกาตีป (negative cutter)
- ผู้ตัดต่อเสียงประกอบ (effects editor)
- ผู้ตัดต่อเสียงดนตรี (music editor)

-ผู้ดูแลเก็บรักษาฟิล์ม (film librarian)

สำหรับงานตัดต่อ ภาพยนตร์ซีดี หรือ ภาพยนตร์ดีวีดี อาจจะต้องจ้างงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่จำเป็นต้อง เพราะการขึ้นตอนการใช้ฟิล์ม ถูกแทนที่โดยระบบดิจิทัล ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์ และกราฟิกคอมพิวเตอร์เป็นหลัก

(3) ผู้จัดการงานสร้าง (production manager)

-เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ (publicity)

-เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ

-ห้องล้างฟิล์ม และ พิมพ์ฟิล์ม (film laboratory)

-ห้องตัดต่อ ลำดับภาพ เสียง (sound laboratory)

-นักกฎหมาย (legal)

-เจ้าหน้าที่พยาบาล (hospital)

-เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดเก็บ ดูแล รักษา พืชอุปกรณ์ (plant maintenance)

-เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ. security)

(4) ผู้จัดจำหน่าย (distributor)

(ตารางที่ 2.2) ทีมงานสร้างภาพยนตร์อีกแบบหนึ่ง โดยอาศัยโครงสร้างทั่วไป

ทีมงานสร้าง (Film crew)		
ก่อนถ่ายทำ (Pre-production and filmmaking)	Film producer · Unit production manager · Production coordinator · Line producer · Film director · Assistant director · Casting director · Screenwriter · Production assistant · Script supervisor · Script coordinator · Location manager	
ออกแบบงานสร้าง (Production design)	ผู้ออกแบบงานสร้าง (Production designer)	
	Art	Art director · Scenic design · Illustrator
	Sets	Set decorator
	Hair and make-up	Make-up artist · Barber
	Wardrobe	Costume designer
	Props	Props master
	เทคนิคพิเศษ (Special effects)	Special effects supervisor · Visual effects supervisor · Matte painter
ถ่ายภาพ (Photography)	ผู้กำกับภาพ (Cinematographer/Director of photography)	
	ตากล้อง (Camera)	Camera operator · Focus puller · Clapper loader · Steadicam
	จัดไฟส่อง (Lighting)	Gaffer · Best boy (electrical) · Lighting technician
	เจ้าหน้าที่อุปกรณ์ (Grip)	Key grip · Best boy (grip) · Dolly grip · Grip
กำกับเสียง (Sound)	ผู้กำกับเสียง (Director of audiography/Sound designer/Supervising Sound Editor)	
	Production sound	Production sound mixer · Boom operator · Utility sound technician
	Sound editing	Dialogue editor · Sound editor · Foley artist
	Music	Sound editor · Re-recording mixer · Music supervisor · Composer
หลังถ่ายทำ (Post-production)	Editorial	Film editor
	Laboratory	Colorist
	Visual effects	Visual effects editor · Compositor · Animator

ที่มา: Taub, Eric (1994). *Gaffers, Grips, and Best Boys*. New York: St. Martin's Press. p. 153.

2.3 ขั้นตอนการสร้างภาพยนตร์

การสร้างภาพยนตร์ ต้องมีการเตรียมการมาเป็นอย่างดี เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคนหลายฝ่ายที่ต้องใช้เวลา และงบประมาณ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ยังต้องได้คุณภาพดีมาตรฐาน มีสาระ มีความคิดสร้างสรรค์ ผสานกับความบันเทิง จึงจะทำให้ ภาพยนตร์เรื่องที่กำลังสร้างนั้น มีคุณค่า เมื่อเตรียมการทุกอย่างแล้ว ก่อนถ่ายทำ จะต้องมีการวางแผนการถ่ายทำ (Shooting schedule) ไว้แจกจ่ายให้ทีมงานทุกคน ว่าเป็นแผนที่ หรือ คู่มือปฏิบัติ เพื่อให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทำงานประสานกัน ไม่เกิดอุปสรรค สร้างความสูญเสียโดยไม่จำเป็น

2.2.1 ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ

บทภาพยนตร์ที่ผ่านการคัดเลือก นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์จริง จะผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณา หลายด้าน คือ พิจารณาจากสถิติของคนดู ว่ากลุ่มประชาชนตัวอย่าง ชอบภาพยนตร์แนวไหน จากสถิตินี้ ก็จะนำมากำหนดเกณฑ์ ที่จะคัดเลือกบทภาพยนตร์ บทภาพยนตร์บางเรื่อง จะผ่านขั้นตอนนี้มาได้ อาจใช้เวลาเป็นปี

(1) จัดทำบทภาพยนตร์

ขั้นตอนนี้ เริ่มตั้งแต่ การคัดเลือกเรื่องที่จะสร้าง และนำไปจัดทำบทภาพยนตร์ (script writer) ซึ่งเริ่มตั้งแต่บทย่อ หรือ เรื่องย่อ (synopsis) แล้วนำเรื่องย่อ ไปเขียนเป็นเค้าโครงการดำเนินเรื่อง (outline) ซึ่ง จะระบุรายละเอียดของ ตอนเริ่มเรื่อง กลางเรื่อง จบเรื่อง และบอก จำนวนเวลา ตัวละคร มีกี่คน ใครบ้าง มีที่ฉากอะไรบ้าง

จากนั้น นำเค้าโครงการดำเนินเรื่อง ไปใส่รายละเอียด (ขยาย outline) ว่า -ฉาก /กลางวัน กลางคืน / ภายนอก ภายใน /ตัวละคร หรือ นักแสดง มีใครบ้าง กี่คน -บทบรรยายฉาก (เขียนให้ มองเห็นเป็นภาพ สี แสงเงา คุณภูมิ อารมณ์ รู้สึก เสียง) -บทสนทนา (dialogue) -บทกำกับนักแสดง (จะมีหรือไม่ก็ได้) -ปิดฉากอย่างไร (transistion) /CUT /FADE /WIPE /... บทชนิดนี้ เรียกว่า screenplay นับว่าสิ้นสุดหน้าที่ของผู้เขียนบทภาพยนตร์ ซึ่งผู้แสดงจะนำไปศึกษาต่อไป และส่งต่อไป ทีมผู้กำกับภาพยนตร์ไปขยายเป็นบทสร้าง เรียกว่า การแยกบทภาพยนตร์

(ตารางที่ 2.3)เค้าโครงเรื่องย่อ ภาพยนตร์สั้น ส่งเสริมสังคมไทยน่าอยู่ (ThiCSR Plus) เรื่อง “ขอบคุณ”

เค้าโครงเรื่องย่อ (outline)	
ชื่อเรื่อง	ขอบคุณ (MERCI)
ข้อความหลัก (The Premise)	“หนึ่งน้ำใจ กับ หนึ่งโอกาส คือ มิตรภาพ ที่เขา และ เธอ ควรแบ่งปันให้แก่กันและกัน”
ความยาว	10 นาที
	<p>ไม่มีคำขอบคุณใดๆจากปากของเด็กหนุ่มผู้โอหัง ต้อรัน จอมเกร เจ้าสำอาง ซึ่งถูกแม่ตามใจจนเสียนิสัย จนไม่มีเพื่อนคบ แต่ท้ายที่สุด ก็มีสิ่งบันดาลใจที่บีบคั้นให้เขา ต้องยอมจำนน กล่าวคำขอบคุณ เพื่อตอบแทนความมีน้ำใจของเพื่อนสาวที่ยอมเสียสละให้เขาเปลี่ยนนิสัย</p>
ตอนที่ 1	<p>เบงค์ และน้อยหน้า เบงค์ และ น้อยหน้า เป็นนักเรียนอยู่ ชั้น ม.5 โรงเรียนเดียวกัน เบงค์ เป็นลูกคนรวย และเป็นเด็กที่ถูกแม่ตามใจจนกลายเป็นเด็กที่เอาแต่ใจตนเอง เกร โอหัง ต้อรัน เจ้าสำอาง มีเพื่อนสนิท ชื่อ อ้น ซึ่งมีนิสัยคล้ายกัน ส่วนน้อยหน้า อาศัยอยู่กับน้ำ เป็นครอบครัวที่ยากจน มีอาชีพรับซื้อของเก่าขาย แม่จะยกจนแต่ก็มีน้ำใจ เธอมีเพื่อนสนิทชื่อ ส้มโอ ซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้ๆ กัน</p>
ตอนที่ 2	<p>ที่โรงเรียน ระหว่างพักเที่ยงที่โรงเรียน เบงค์ กับ อ้น และเพื่อนอีกหลายๆ คน เล่นบอลกันที่บนอาคารเรียน เบงค์ ชอบเตะบอลใส่คนอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนผู้หญิง โดยไม่เคยกล่าวคำขอโทษเลยสักครั้ง จึงทำให้ไม่มีใครอยากเล่นกับเบงค์ และ อ้น</p>
ตอนที่ 3	<p>ลูกบอลหาย (จุดหักเหหลักที่ 1) ในขณะที่เบงค์ อ้น และ เพื่อนๆ เล่นบอลกันอยู่นั้น เบงค์ได้เตะบอล พลาดตกลงไปจากตัวอาคาร จึงถูกเพื่อนๆ ที่เบงค์เกลียด สมน้ำหน้า และ หัวเราะเยาะ เบงค์ กับ อ้น จึงพากันลงไปหาลูกบอล แต่ก็หาไม่เจอ</p>
ตอนที่ 4	<p>เบงค์เศร้า และ ขอร้องน้อยหน้า (Climax) หลังเลิกเรียนเบงค์ กับ อ้น นั่งอยู่ที่โต๊ะใต้ต้นไม้ในโรงเรียน ในสภาพที่หมดหวังที่จะได้ลูกบอลคืน เพราะลูกบอลลูกนั้น เป็นสิ่งที่พ่อได้ให้ไว้ในวันเกิด บังเอิญน้อยหน้า และ ส้มโอ เดินผ่านมา อ้นจึงออกความคิดเห็นให้ลองหาอีกครั้ง โดยให้เบงค์ขอความช่วยเหลือจากน้อยหน้า กับ ส้มโอ แต่กลับถูกน้อยหน้า และ ส้มโอ ปฏิเสธ และ ต่อย่างรุนแรง</p>
	<p>ได้บอลคืน (คลี่คลาย) เบงค์นั่งซึมอยู่ที่สวนหน้าบ้าน หมดหวังที่จะได้บอลคืน แต่แล้วสิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เบงค์หันไปเห็นบอลของตนเองอยู่ในมือของน้อยหน้าที่ยื่นส่งมาให้กับเบงค์</p>
ตอนที่ 5	<p>น้อยหน้าเล่าเหตุการณ์ คำวันนั้น ฝนตกหนัก น้อยหน้าออกไปเก็บของ แต่เห็นคนขโมยของ จึงวิ่งไล่ ได้บอลคืนมาเห็นลูกบอลแล้ว ทำให้คิดว่ามันเป็นของเบงค์ที่หายไป เลยเก็บมันมาคืนให้กับเบงค์</p>
ตอนที่ 6	<p>เบงค์ขอบคุณ หลังจากที่น้อยหน้าได้คืนลูกบอลให้กับเบงค์แล้ว น้อยหน้าก็หันหลังเดินกลับบ้าน น้อยหน้าถึงกับสะดุดกับคำพูดหนึ่งคำของเบงค์ น้อยหน้าไม่แน่ใจว่าเบงค์พูดว่าอะไรเลยถามเบงค์อีกครั้ง น้อยหน้าถึงกับตกใจกับคำว่า “ขอบคุณ”</p>

(ตารางที่ 2.4) ตัวอย่างบทแสดง ภาพยนตร์สั้น ส่งเสริมสังคมไทยน่าอยู่ (ThiCSR Plus) เรื่อง “ขอบคุณ”

บทภาพยนตร์ สั้น เรื่อง “ขอบคุณ” (MERCİ)

โลโก้ผู้สร้าง ผู้สนับสนุน

(1) มหาวิทยาลัยเกริก (2) โลโก้ Thai CSR Plus (3) โลโก้ คัดดี

(TITLE 1 นาที)

<FADE>

ฉาก: (TITLE)

ภายนอก / บ้านหลังใหญ่ / กลางวัน-เช้า : ข้อความ TITLE

ยามเช้าวันหนึ่ง ที่บ้านหลังใหญ่ มีเสียงเอะอะโวยวาย ของ เบงค์ ที่กำลังโมโห และใช้คำพูดที่รุนแรง กับ แม่ของตนเอง เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ก่อนที่จะวิ่งออกจากบ้านไปโรงเรียน

V.O. (เสียง แม่)

“เอาอีกแล้ว เบงค์... เล่นพนันอีกแล้ว คราวก่อน ก็เกือบถูกตำรวจจับ”
“ไม่เช็ดใช้ไหม? คราวนี้โดนไปเท่าไรล่ะ”

V.O. (เสียง เบงค์)

“แม่ อย่าพูดมากหน้า เอามาเร็วๆ สามพัน จะรีบไปเรียนแล้ว”

มองเห็นมือของเบงค์ หยิบเงินจากกระเป๋าตั้งของแม่ ที่วางอยู่บนโต๊ะเครื่องแป้ง แล้วรีบเปิดประตูบ้าน วิ่งออกไปโดยไม่สนใจแม่ ซึ่ง รีบวิ่งโผล่ออกจากประตู ยืนคา ซะง้อตุลुक ด้วยสีหน้าเป็นห่วง.

ข้อความ TITLE

“ชื่อผู้สร้าง”
“ชื่อผู้เขียนบทภาพยนตร์”
“ชื่อนักแสดงนำ”

<CUT>

ฉาก: (ต่อ TITLE)

ภายนอก / บ้านเก่าโทรม / กลางวัน-เช้า : ข้อความ TITLE

ในขณะเดียวกัน มีบ้านอีกหลังที่อยู่ใกล้เคียงกัน บริเวณบ้านรอบล้อมไปด้วยขยะ ขวด และ พลาสติก บ้านดูเก่าทรุดโทรม มะปราง กำลังสาละวนอยู่กับการคัดแยกขยะ ส่วน น้อยหน้า อยู่ในชุดนักเรียนที่เรียบร้อย กำลังจัดอาหารอย่างเร่งรีบ เพื่อนำไปกินที่โรงเรียน (ใส่บทพูดด้วย)

มะปราง:

(พูดไป แยกขยะไป หันไปมอง นิดหนึ่ง)

“อ้าว! จะไปโรงเรียนแล้วหรือจะ น้อยหน้า”

น้อยหน้า:

(จัดอาหารใส่กล่องไปด้วย หันไปมองหน้าด้วย)

“ค่ะ แม่ เดี่ยวเย็นนี้ น้อยหน้าจะกลับมาช่วยนะจ๊ะ”

น้อยหน้าหันไปมองที่นาฬิกา เวลาใกล้จะแปดโมง

น้อยหน้า:

“อ๊ย! สายแล้ว น้อยหน้ารีบไปโรงเรียนก่อนนะคะ สวัสดีค่ะแม่”

เสร็จแล้ว น้อยหน้า ก็คว้ารถจักรยาน สะพายกระเป๋า ซ้ำออกจากบ้านไป ปลดปล่อยหน้า ทำงานต่อไป

ข้อความ TITLE

“ชื่อผู้กำกับ”

“ชื่อผู้ถ่ายภาพ”

“ชื่อผู้ตัดต่อภาพ”

<FADE>

ชื่อภาพยนตร์ “ขอบคุณ”

<FADE>

ฉาก: ตอนที่ 1 ที่โรงเรียน

ภายนอก / สวนหย่อมภายในโรงเรียน / กลางวัน-สาย

: แบนด์ อั้น น้อยหน้า ส้มโอ หญิง และ
นักเรียนคนอื่นๆ

แบนด์ อั้น น้อยหน้า ส้มโอ และ นักเรียนคนอื่นๆ ต่างทยอยเข้าสู่ประตูโรงเรียน แบนด์ อั้น ซ้ำจักรยานยนต์ ส่วน
น้อยหน้า ส้มโอ หญิง เดิน และแยกย้ายกันไปทำธุระ

บรรยากาศในโรงเรียน ตอนเช้าก่อนเข้าแถว มีแต่ความวุ่นวาย ของกลุ่มเด็กนักเรียนชายกลุ่มหนึ่ง ที่มีนิสัยชอบ
แกล้งเพื่อนๆ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนผู้หญิง และ จะถูกเพื่อนๆ ต่อว่าเสมอ แต่ก็ไม่เคยที่จะขอโทษและยังคงแกล้ง
เพื่อนอยู่บ่อยๆ

แบนด์ กับ อั้น คอยหาทางแกล้ง น้อยหน้า

น้อยหน้า หลังจากไปทำธุระเสร็จ ก็เดินเข้าไปหา ส้มโอ กับ หญิง แต่ก็เหยียบของสิ่งหนึ่งเข้า เป็นนาฬิกาเรือนแพง
คงมีคนทำตกไว้ ดีละ อยากรู้ได้อยู่พอดี แต่ เมื่อนึกถึงคำสอนของแม่ ว่าอย่าเอาของคนอื่น พอสิ่งเกิดให้ดี มีชื่อเจ้า
ของเขียนไว้ที่ด้านหลังเรือน “แบนด์”

น้อยหน้าจึง เอานาฬิกาเรือนนั้นไปคืน ให้เบงค์ แทนที่ เบงค์ จะขอบคุณ กลับ ทำหน้าเย็นชา ไม่พูดอะไรสักคำ แล้วก็เล่นบอลลกับเพื่อนต่อ

น้อยหน้าจึงเดิน เข้าไปหาเพื่อน ท่ามกลางสายตาของ ส้มโอ กับ หญิง ที่จ้องมองไปที่ รองเท้าผ้าใบสีขาว สะอาด แม้จะเก่าแล้ว

หญิง กับ ส้มโอ นั่งคอยเพื่อน อยู่ที่ม้าหิน ในสวนหย่อม

ส้มโอ:

(ช่วยเพื่อนแต่งหน้า)

“เซ็งวะ ปายนี่ชั่วโมงพละอีกแล้ว”

หญิง:

“ไ้ กัวไม่สวยรีไร ถึงชั่วโมงอาจารย์ชั้ยยททที่ไร บ่นทุกที่”

ส้มโอ:

“รองเท้าพละ มันเก่าแล้ว มันไม่ขาว อาจารย์ก็ว่า ไม่รู้อะไรกันหนักันหนา กะอีแค่รองเท้า”

หญิง:

“โธเอ๊ย นานๆซักที จะให้มันขาวไปได้ยังงี้ นี่ยากได้ขาวๆ ก็ชื่อใหม่ซี”

“ดูอย่างน้อยหน้าซิ มันขยันซัก เกายังงี้ มันก็ขาว หัดเอาอย่างที่ดีๆ มั่ง”

น้อยหน้า: (นั่งข้างเพื่อน เสียงโทรเข้า)

“ใคร โทรมาแต่เช้าเลย”

นักเรียนชาย (เพื่อนในกลุ่ม):

“เบงค์ หาอะไรเล่นสนุกๆ กันดีกว่าวะ”

เบงค์ ทำสีหน้ายียวน มีเลศนัย มองไปที่กลุ่มผู้หญิง แล้ว ตะปุดบอลไปที่กลุ่มนักเรียนหญิง ที่กำลังนั่งคุยกันอยู่ ทำให้ลูกบอลกระเด็น ไปโดนน้อยหน้า

อัน

(มอง ยิ้มยียวน กอดคอ เบงค์ สะใจที่ได้แก๊ง)

“เจ้ง ไปเลยวะ เพื่อน”

น้อยหน้า

(น้อยหน้าเจ็บ และโกรธมาก)

เพื่อนที่เล่นบอลล: (พูดแล้ว ก็เดินหนีไป)

“ไอ้บ้า มึงไปแก๊งเค้าทำไมวะ”

ส้มโอ:

“แม่ง เล่นอะไรกันวะ เห็นมัย ว่าน้อยหน้ามันเจ็บ ยังไม่รู้จักขอโทษอีก”

<FADE>

ฉาก: ตอนที่ 2 ที่โรงเรียน - ต่อ

ภายใน / ทางเดินบนอาคารเรียน / กลางวัน-พักเที่ยง : แบนด์ อั้น น้อยหน้า ส้มโอ และ เพื่อนๆ

ช่วงพักเที่ยง แบนด์ อั้น และเพื่อนๆ พากันเล่นฟุตบอลบนอาคารเรียน สร้างความวุ่นวายให้กับเพื่อนๆ และ ตะบอลใส่ กลุ่มเพื่อนผู้หญิง จนเพื่อนๆโมโห และ ไม่มีใครอยากจะเล่นด้วย

แบนด์:

“เมื่อตอนเช้า ยัยส้มโอมันว่ากู กูว่านะ จัดให้มันหน่อยดีกว่า”

ขณะที่ส้มโอ กับ น้อยหน้า และเพื่อนๆ กำลังนั่งปรึกษางานกัน อยู่ๆ ก็มีลูกบอลลอยผ่านหน้าของส้มโออย่างเฉียดฉิว จนส้มโอ ตกใจ และ แปลกใจ หันมองตามลูกบอล ที่หายไป เสร็จแล้ว หันกลับไปมองที่มาของลูกบอล พบว่า แบนด์ เป็นคนเตะบอลใส่

แบนด์ วิ่งไปที่ขอบระเบียง ตรงลูกบอลที่หลุดหายไป ทำหน้างง ชะงัดมอง พบแต่ความว่างเปล่า.

นักเรียนหญิง:

(พวกนักเรียนหญิง หัวเราะ เยาะเย้ย สมน้ำหน้าแบนด์)

หญิง:

“สมน้ำหน้า ชอบแกล้งคนอื่นดิ้นัก ขอให้หาฟุตบอลไม่เจอ หายไปเลยยิ่งดี”

แบนด์ และ อั้น วิ่งลงไปที่บริเวณลูกบอลหายไป ค้นหาเท่าไรก็ไม่เจอ จนแบนด์ ท้อใจ ตีหน้าเคঁร่า

ฉาก: ตอนที่ 3 ใต้ต้นไม้ที่โรงเรียน (CLIMAX)

ภายนอก / ใต้ต้นไม้ใหญ่ที่โรงเรียน / กลางวัน-บ่ายจัด : อั้น แบนด์ ส้มโอ น้อยหน้า

ตอนเย็นหลังเลิกเรียน แบนด์ และ อั้น นั่งอยู่ใต้ต้นไม้ ด้วยสภาพที่หมดหวัง

อั้น:

(ตบไหล่แบนด์ ปลอดภัย)

“ก็แค่บอลลูกเดียว ซื้อใหม่ก็ได้”

แบนด์:

“แต่บอลลูกเนี่ย มันสำคัญกับกูมากนะเว้ย บอลลูกนี้เป็นของพ่อกู”

“ที่อุตส่าห์เก็บรักษาไว้ ไม่ให้ใคร มีเพื่อนมาขอ พ่อยังไม่ให้เลย”

“เพราะบอลลูกนี้แหละ ที่ทำให้พ่อกูชนะได้ถ้วยรางวัล”

“พ่อกูมีใจมากที่ได้มันมาเป็นเจ้าของ ทั้งๆ ที่คนอื่น ๆ ในทีม”

“แค่เพียงได้สัมผัสมันเท่านั้น ก็ถึงอยากได้มันกลับคืนมาไง”
 “คราวนี้ มึงเข้าใจรึยังว่า ทำไม มันจึงมีความหมายกับกูมาก”

ขณะนั้น น้อยหน้า กับ ส้มโอ เดินผ่านมา แบนด์ กับ อัน จึงขอร้องให้ สองสาวให้ช่วยหา แต่ถูกปฏิเสธ และ ถูกต่อว่าอย่างรุนแรง ก่อนที่จะเดินจากไป

อัน:
 (พูดขอความเห็นใจ)

“น้อยหน้า ช่วยเราหาลูกบอลหน่อยดี”

ส้มโอ:
 (หยุดคิดหนึ่ง มองหน้าสองคน ด้วยสีหน้าไม่พอใจ)

“ไออัน นี่แกแกล้งน้อยหน้า ยังไม่ขอโทษ”

“แก มันคนเลี้ยงน้ำใจ อีกหน้อยก็จะมีใครคบ พวกชั้น ก็ด้วย”

“แล้วยังงี้ จะมีหน้ามาขอให้ช่วยอีกหรือ ชั้นไม่ช่วย!”

“ปะ น้อยหน้า เราไปกันเถอะ”

น้อยหน้า กับ ส้มโอ เดินจากไป ปล่อยให้ แบนด์ กับ อัน ยืนซึม ด้วยความเศร้าใจ และ ผิดหวัง

<FADE>

ฉาก: ตอนที่ 4 ได้ลูกบอลคืน

ภายนอก / บ้านหุหลังใหญ่ / คำ : แบนด์ น้อยหน้า

มุมหนึ่งของสวนสวย หน้าบ้าน ใกล้ประตูใหญ่ แบนด์ นั่งอยู่บนม้าหิน หน้าแคร่ ด้วยความหมดหวัง

อยู่ๆ ก็มีมือ ยื่นลูกบอลมาให้ที่ตรงหน้า แบนด์ แปลกใจ จึงหันไปมองเจ้าของมือ ที่ยื่นลูกบอลมา และดีใจมาก ที่ได้ลูกบอลกลับคืนมา

น้อยหน้า:
 (ถือฟุตบอลยื่นให้แบนด์ ด้วยความเต็มใจ)

“นี่ บอล ของเธอ ใช่ไหม?”

แบนด์:
 (มองหน้า น้อยหน้า ด้วยความแปลกใจ)

“เธอได้มันมายังไง”

<CUT /FADE >

ฉาก: ตอนที่ 5 เล่าเหตุการณ์ (คลี่คลาย)

ภายนอก / บ้านของน้อยหน้า / กลางคืน

: น้อยหน้า มะปราง

น้อยหน้า เล่าถึงเหตุการณ์ที่ได้เจอลูกบอลให้ แบนด์ ฟิง ...

หัวค่ำของคืนวันหนึ่ง ฝนตกหนัก ก่อนที่น้อยหน้าจะเข้านอน นึกขึ้นได้ว่า เมื่อกลางวันซักรองเท้าตากไว้ แต่ลืมเก็บ เชื้อจึงคว้าไฟฉาย ออกไปดู ปรากฏว่ารองเท้าเปียกและด้วยน้ำฝน แต่ยังไม่ทันจะทำอะไรต่อ ก็ได้ยินเสียง เคาะ! คล้ายคนหรือของ อาจเป็นขโมยก็ได้ น้อยหน้าจึง ถือไฟฉาย เดินออกไปส่องดู ปรากฏว่า เป็นเด็กผู้ชายคนหนึ่ง กำลัง รื้อค้นอะไรอยู่ ลักครู่ เขาตกใจ จึงคว้าก้อนอะไรกลมๆ ถือติดมือออกไปด้วย ไขว่คว้าความคิด น้อยหน้าออกวิ่งไล่ ตามไป ท่ามกลางสายฝน

ทั้งสองวิ่งไล่กันไป ตามซอยแคบๆ จนกระทั่ง เท้าของเด็กคนนั้น สะดุดเข้ากับท่อนไม้ ที่ขวางทางอยู่ ทกล่อม และ ลูกกลมๆ หลุดมือ เขาจึงรีบลุกขึ้น วิ่งหนีหายไปในความมืด ก่อนที่จะถูกน้อยหน้าจับได้ ส่วนน้อยหน้า ก็วิ่งไล่ตาม มาติดๆ ไม่ทันสังเกต ท่อนไม้ท่อนนั้น ถูกเหยียบพลิก เขาปลายตะปูไหลขึ้นมา ทำให้น้อยหน้าเหยียบตะปู และล้มลง คคว้าไฟฉาย เด็กคนนั้นวิ่งหายไปแล้ว ส่องไปเห็น ลูกบอล จำได้ว่า เป็นบอลของ แบนด์

เมื่อทุกอย่างจบลง น้อยหน้า จึงรู้สึกเจ็บปวดที่ฝ่าเท้า เอาไฟฉายส่องดู จึงรู้ว่า เหยียบตะปูเข้าเต็มเท้า

ตัดไป

ที่บ้านของน้อยหน้า มะปราง เล่าว่า ไปเจอลูกบอล ลูกนี้ในถังขยะที่โรงเรียน จึงเก็บมาด้วย

มะปราง:

“แม้ว่านะ ต้องมีใครสักคน ทำหล่นไว้ที่ถังขยะของโรงเรียน”

“รถเทศบาล มาเก็บเอาขยะไป แม่ผ่านไปเห็นมัน ก็เลยเก็บมันมาด้วย”

“เฮ้อ!... เจ้าของ คงยังไม่อยากทิ้งมันไปหรอก...”

“ที่มันหายไปนะ เจ้าของคงเสียดายแน่ๆ มันยังดีที่อยู่เลย”

ตัดไป

กลับไปตอนที่ 4 ได้ลูกบอลคืน

ก่อนที่น้อยหน้าจะเดินกะเผลก กลับบ้าน เธอถึงกับสะดุดกับคำพูดหนึ่งคำของ แบนด์ แต่ น้อยหน้า ไม่แน่ใจว่า แบนด์ พูดว่าอะไร เลยถามอีกครั้ง คำตอบที่ได้รับ ทำให้ น้อยหน้า ถึงกับ แปลกใจ กับคำว่า “ขอบคุณ” ที่ออกมา จากปากของ แบนด์

น้อยหน้า:

“งั้นเรากลับแล้วนะ”

<p>“เดี๋ยวก่อน”</p>	<p>แบงค์: (เขิน อาย ทำหน้าอาย)</p>
	<p>น้อยหนา: (หันไปมอง แบงค์ แปลกใจ)</p>
<p>“ขอบคุณนะ”</p>	<p>แบงค์: น้อยหนา: (ยิ้ม.. ดีใจ.. ดีใจสุด.. แล้ว เขิน อาย)</p>
	<p>ขึ้นข้อความ “หนึ่งน้ำใจ กับ หนึ่งโอกาส คือ มิตรภาพ ที่เขา และ เธอ ควรแบ่งปันให้แก่กันและกัน”</p>
	<p>ขึ้นข้อความ นักแสดง และ ทีมงานสร้าง (เพลงประกอบภาพยนตร์)</p>
	<p>จบ.</p>

(2) การแยกบทภาพยนตร์

เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์ ได้รับบท screenplay มาจากผู้เขียนบทแล้ว จะต้องนำมา ขยายใส่รายละเอียดต่างๆ (screenplay treatment) คือ

-ใส่หมายเลขกำกับ ชื่อฉาก (scene no.) รวมทั้งระบุด้วยว่า ฉากปัจจุบัน ต่อจากฉากหมายเลขใด และต่อไปเป็นฉากหมายเลขใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสับสนในการสร้างความต่อเนื่อง ให้กับทีมงานสร้าง

-บอกชื่อตอน หรือ เหตุการณ์ (sequence)

-บอกรายละเอียดเกี่ยวกับ เสื้อผ้า ทรงผม ใบหน้า (wardrobe /make up/ effect)

-บอกอุปกรณ์ประกอบฉาก (properties) ว่ามีอะไรบ้าง ลักษณะ จำนวน

-บอกลักษณะ จำนวน รายการ คุณสมบัติ ของนักแสดงหลัก และนักแสดงประกอบฉาก ประกอบฉาก EXTRA

-บอกเทคนิคพิเศษ แสง สี เสียงประกอบ และอื่นๆ ที่จำเป็น (special effect)

-กำหนดจำนวน เลขกำกับคัท หรือ ชื่อท (shot no.) ขนาดภาพ (video size) มุมกล้อง (camera angle) การเคลื่อนกล้อง แบบต่างๆ (camera movement)

ตัวอย่าง บทขยาย (screenplay treatment) ภาพยนตร์สั้น เรื่อง "ขอบคุณ" (MERCI)

ตัวอย่างของ บทขยาย screenplay ก่อนนำไปจัดทำเป็น บทถ่ายทำ (shooting script) คัดมาจาก ชั้นที่ 06.1 ใ้รายละเอียดต่างๆ ต่อไปนี้

SCENE ก่อน: 05	SCENE NO. 06.1	SCENE ต่อไป: 07
LOCATION:	ภายนอก / บ้านทรูหลังใหญ่ / ค่า	CHARACTER:
SEQUENCE/EVENTS:	ที่บ้านของ แบนค์ ได้บอลคืน	แบนค์
WARDROBE: MAKE UP/EFX:	-แบนค์ ชุดอยู่บ้าน -น้อยหน้า ชุดอยู่บ้าน ผมยว สวย เท้าพันด้วยผ้าพันแผล	น้อยหน้า
PROP-SET-EXTRA:	-ลูกฟุตบอล มีข้อความ “เพื่อฝัน กำลังใจ จาก พ่อ” -ไม้ค้ำยัน	
SPECIAL EFFECT:	LIGHT: LOW KEY COLOR: ส้ม-เขียว GAFFER K-F-B-G: ฟ้า-ส้ม-ขาว-ขาว	

(1) LS/ HV/ มุมหนึ่งของสวนสวย หน้าบ้าน ใกล้ประตูใหญ่ (2) BMS/ แบนค์ ที่มีหิน นั่งหน้าเค๊า ด้วยความหมดหวัง

(3) /BMS ด้านหลังของแบนค์ มือของน้อยหน้าถือบอล ส่งให้ แบนค์ ก้มหน้ามอง ลูกบอล อยู่ๆ ก็มีมือ ยื่นลูกบอลมาให้ที่ตรงหน้า (4.1) CU/ LV/ แบนค์ แปลกใจ จึงหันไปมอง น้อยหน้า (5) MBS/ น้อยหน้า ยิ้มอย่างมีไมตรี (4.2) CU/ LV/ แบนค์ ดีใจ ที่ยื่นลูกบอลมา และดีใจมาก ที่ได้ลูกบอลกลับคืนมา

น้อยหน้า:

(ถือฟุตบอลยื่นให้แบนค์ ด้วยความเต็มใจ)

“นี่ บอล ของเธอ ใช่ไหม?”

แบนค์:

(มองหน้า น้อยหน้า ด้วยความแปลกใจ)

“เธอได้มันมาอย่างไร?”

<CUT /FADE >

หมายเหตุ ข้อความที่ขีดเส้นใต้ คือ รายละเอียดที่ขยาย หมายเลขขีด อยู่ใน () และ รหัสอักษรย่อ กำกับกับการถ่ายภาพ ดังนี้

SYMBOL:	ความหมาย
TD	ทำมุมกล้อง เริ่มจาก บน ลง ล่าง TILT DOWN
TU	ทำมุมกล้อง เริ่มจาก ล่าง ไป บน TILT UP
HV	ภาพมุมสูง HIGHT VIEW อาจมีค่าองศา บอกมุมก้ม
LV	ภาพมุมต่ำ LOW VIEW อาจมีค่าองศา บอกมุมเงย
VLS /LS /BLS /MS /BMS /CU /BCU /ECU	บอกขนาดภาพ มุมกว้างสุด เต็มตัว ค่อนตัว ครึ่งตัว ไปจนมุมแคบสุด
ELV-U	ยกตัวกล้อง เริ่มจาก ล่าง ไป บน ELEVATE (ใช้ CRANE)
DEP-D	ยกตัวกล้อง เริ่มจาก บน ไป ล่าง DEPRESS (ใช้ CRANE)
PAN-R	แพนกล้อง ไปทางซ้าย PAN LEFT
PAN-L	แพนกล้อง ไปทางขวา PAN RIGHT
LS-ZOOM-MS	ZOOM IN จาก LONG SHOT ไป MEDIUM SHOT
CU-ZOOM-LS	ZOOM OUT จาก CLOSE-UP ไป LONG SHOT
TRACK-L	เคลื่อนตัวกล้อง ขนานด้านข้างไปกับ นักแสดง ไปทางซ้าย (ใช้ถาด DOLLY)
TRACK-R	เคลื่อนตัวกล้อง ขนานด้านข้างไปกับ นักแสดง ไปทางขวา (ใช้ถาด DOLLY)
DOLLY-L	ลากกล้องเป็นวงโค้ง ไปทางซ้าย (ใช้ถาด DOLLY)
DOLLY-R	ลากกล้องเป็นวงโค้ง ไปทางขวา (ใช้ถาด DOLLY)
	อาจบอกค่าองศา DOLLY-C หมายถึง หมุนครบ 360 องศา
DOLLY-I	ลากกล้องตามผู้แสดงตรงไป (ใช้ถาด DOLLY)
DOLLY-O	ลากกล้องตามผู้แสดงออกมา (ใช้ถาด DOLLY)
	DOLLY IN, DOLLY OUT ที่ไม่ต้องใช้ถาด มักใช้เป็นภาพมุม OBJECT แทนสายคานักแสดง ให้ผู้ชมร่วมอยู่ในเหตุการณ์ด้วย
LIGHT:	แสงในภาพยนตร์ โดยพื้นฐาน ให้แสงตามธรรมชาติ (/NATURAL) นอกนั้น เลือก อีก 2 แบบ คือ /HIGHT KEY (กลางวัน) /LOW KEY (กลางคืน)
COLOR:	สี ออกแบบ 4 กลุ่มสี ตามเหตุการณ์ บรรยากาศ /เหลือง-เขียว หรือ /ฟ้า-ขาว ผ่อนคลาย ธรรมชาติ รื่นเริง สนุก /ส้ม-เขียว ความหวัง กำลังใจ ตื่นเต้น ระทึก /น้ำเงิน-เทา หรือ /น้ำตาล-เทา เศร้า รันทด อ่อนนวล ร้องขอ สงสาร
GAFFER K-F-B-G:	การจัดไฟ ไฟหลัก (K: KEY LIGHT) ไฟรอง (F: FILL LIGHT) ไฟส่องหลัง ไหล่ ผม (B: BACK LIGHT) ไฟส่องฉาก (G: BACKGROUND LIGHT) /ฟ้า-ส้ม-ขาว-ขาว (กลางคืน) /ขาว-ขาว-ขาว-N (กลางวัน)

จากนั้น จึงนำบทขยายดังกล่าว มาจัดทำบทถ่ายทำ (shooting script) ซึ่งก็คือ การเรียบเรียงรายละเอียดในบทขยาย จัดหมวดหมู่ ต่อไปนี้ ให้เป็นระบบ พร้อมจะนำไปเป็น "คู่มือ" ในการถ่ายทำต่อไป

- แยกบท เรียงลำดับ ตอน หรือ เหตุการณ์ (sequence) ฉาก (scene) ช็อต (shot หรือ cut)
- ตัวละคร และ ผู้แสดงประกอบ มีบทพูด ไม่มีบทพูด อะไร อย่างไร ใครพูดก่อน หลัง และเรียงลำดับอย่างไร
- ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า มีอะไรบ้าง จัดทำเป็นบัญชีรายการให้เรียบร้อย ว่าถ่ายทำภายใน (indoor) ภายนอก (outdoor) สถานที่ที่ถ่ายทำ (location) กลางวัน-เช้า-บ่าย-เย็น หรือ กลางคืน และถ่ายทำก่อน หลัง อย่างไร
- เครื่องมือการถ่ายทำ กล้อง ซากล้อง เลนส์ เครื่องวัดแสง อุปกรณ์ทำเทคนิคพิเศษ (effect) เครื่องเสียง เครื่อง บั่นไฟ ฯลฯ
- เอกสารรายละเอียด สำหรับทีมงานทั้งกองถ่าย

ตัวอย่าง บทถ่ายทำ (shooting script) ภาพยนตร์สั้น เรื่อง "ขอบคุณ" (MERCI)

ตัวอย่างของ บทถ่ายทำ (shooting script) ซึ่งเรียบเรียงจาก บทขยาย คัดมาจาก ชั้นที่ 06.1 ใส่รายละเอียดต่างๆ ต่อไปนี้

SCENE ก่อน: 05	SCENE NO. 06.1	SCENE ต่อไป: 07
LOCATION:	ภายนอก / บ้านหรือหลังใหญ่ / ค่า	CHARACTER:
SEQUENCE/EVENTS:	ที่บ้านของ แบงค์ ได้บอลคืน	แบงค์
WARDROBE:	-แบงค์ ชุดอยู่บ้าน	น้อยหน้า
MAKE UP/EFX:	-น้อยหน้า ชุดอยู่บ้าน ผมยว สวย ทำฟันด้วยผ้าพันแผล	
PROP-SET-EXTRA:	-ลูกฟุตบอล มีข้อความ "เพื่อฝัน กำลังใจ จาก พ่อ" -ไม้ค้ำยัน	
SPECIAL EFFECT:	LIGHT: LOW KEY COLOR: ส้ม-เขียว GAFFER K-F-B-G: ฟ้า-ส้ม-ขาว-ขาว	

(รายการ ส่วนหัวของฉาก)

SHOT NO.	VIDEO / LIGHT	AUDIO / DIALOGUE / MUSIC / SFX
(1)	LS/ HV/ มุมหนึ่งของสวนสวย หน้าบ้าน ใกล้ประตูใหญ่	
(2)	BMS/ แ bengค์ ที่ม้าหิน นั่งหน้าแคร้า ด้วยความหมดหวัง	
(3)	/BMS ด้านหลังของเบงค์ มือของน้อยหน้าถือบอล ส่งให้ เบงค์ ก้มหน้ามอง ลูกบอล	
(4.1)	CU/ LV/ เบงค์ แปลกใจ จึงหันไปมอง น้อยหน้า	
(5)	MBS/ น้อยหน้า ยิ้มอย่างมีไมตรี	
(4.2)	CU/ LV/ เบงค์ ดีใจ.	น้อยหน้า: (ถือฟุตบอลยื่นให้เบงค์ ด้วยความเต็มใจ) “นี่บอลของเธอ ใช่ไหม?” เบงค์: (มองหน้า น้อยหน้า ด้วยความแปลกใจ) “เธอได้มันมายังไง?”

<CUT /FADE >

เมื่อถ่ายทำ อาจถ่ายเรียงช็อต จาก (1) (2) (3) พอถึง ช็อต (4.1) ก็ข้ามไป (4.2) เสียคราเดียว แล้วจึงกลับมาที่ช็อต (5) ในตาราง จะเขียนช้อย่อยๆ ไว้ เพื่อให้การถ่ายทำ ทำได้ต่อเนื่อง ไม่สะดุด แล้วค่อยมาตัดต่อลำดับช็อตที่หลัง ดังนั้น ตารางบทถ่ายทำ จึงต้องมอบให้ ผู้ตัดต่อ ไว้ด้วย เพื่อว่ามีงานใดที่ต้องทำล่วงหน้า จะได้ทำก่อน ไม่ต้องรอทีมงานถ่ายทำถ่ายจนเสร็จ

รูปแบบบทถ่ายทำ ของผู้เขียนบท อาจแตกต่างกันไป แต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ทำให้ ผู้ถ่ายภาพ และทีมงานทุกคน “เข้าใจตรงกัน” และตรงกับที่ ผู้กำกับเข้าใจ จะทำให้การถ่ายทำทำงานกันอย่างราบรื่น

เมื่อได้บทถ่ายทำมาแล้ว ผู้กำกับภาพยนตร์ จะพิจารณาว่า มีฉากใด ที่ควรจัดทำภาพ (storyboard) ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องจัดทำภาพตลอดทั้งเรื่องก็ได้ แต่ถ้ามีฉากสำคัญ ซับซ้อน ที่อาจสร้างความเข้าใจผิดให้แก่ทีมงาน ผู้กำกับภาพยนตร์ จะต้องจัดทำภาพขึ้นมาแจกจ่ายให้ทีมงาน เช่น ตากล้อง นักแสดง ผู้ช่วยผู้กำกับฝ่ายอื่นๆ แต่ไม่จำเป็นสำหรับนักแสดง

ขั้นตอนสุดท้ายในเรื่องบท ก็คือ ผู้ช่วยผู้กำกับ จะต้องจัดทำตารางนัดหมายถ่ายทำ (breakdown table หรือ shooting schedual table) แล้วจัดพิมพ์ แจกจ่ายไปยังผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด เพราะตารางนัดหมายถ่ายทำ จะทำให้การดำเนินการถ่ายทำ ราบรื่น ทำให้ทีมงานและนักแสดงทุกคน มองเห็น คิวงาน คิวเวลา ได้ถูกต้องตรงกัน คือ

- การย้ายสถานที่ถ่ายทำ
- ความต่อเนื่องของการแสดง การนัดหมายคารา ผู้แสดงประกอบ
- ความต่อเนื่องของเรื่องราว

- การบริหารคน จัดคนให้เพียงพอ
- ฉาก ลำดับจัดฉาก
- การบริหารเครื่องมือ จัดให้เพียงพอ
- การบริหารเวลาในการไป กลับ ย้าย สถานที่ของแต่ละฉาก
- การบริหารอุบัติเหตุ
- บรรยากาศของฉากในเรื่อง (เช้า กลางวัน เย็น กลางคืน)

(3) การวางแผนงบประมาณ และ ประมาณการค่าใช้จ่าย

แบ่งค่าใช้จ่าย ออกเป็น 2 ประเภท (โปรดดูรายละเอียดใน บทที่ 7 การอำนวยความสะดวก) คือ ค่าใช้จ่ายคงที่ และ ค่าใช้จ่ายแปรผัน โดยที่ใช้จ่ายในการสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ แบ่งออกเป็นหมวดต้นทุนการถ่ายทำ (ค่าใช้จ่ายเตรียมงานสร้าง ค่าใช้จ่ายระหว่างถ่ายทำ และค่าใช้จ่ายหลังการถ่ายทำ) และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าใช้จ่ายสำนักงาน เป็นต้น)

(4) การคัดเลือกผู้แสดง

พิจารณาจาก

- บุคลิก รูปร่าง หน้าตา (ตัวจริง ตัวแทน ตัวประกอบ)
- อุปนิสัย
- ความน่าเชื่อถือ ชื่อสัตย์ จริงใจ

(5) การเลือกโรงถ่าย (studio)

พิจารณาจาก

- ขนาดพื้นที่ ที่เหมาะสม
- ความสะดวก ในการเดินทาง ไป กลับ
- คุณสมบัติ ในการเก็บเสียง
- ความสะดวก ในการเข้า ออก
- สภาพโรงถ่าย และ อุปกรณ์ พร้อมใช้งาน

(6) การเลือกสถานที่ถ่ายทำ (location)

พิจารณาจาก

- ลักษณะ คุณสมบัติ อายุ บรรยากาศ สอดรับกับเรื่องราวในบท หรือ มีการตกแต่งเพิ่มเติมน้อยที่สุด
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ในชีวิตประจำวัน สำหรับทีมงาน และ นักแสดง

- มีเสียงรบกวนน้อย หรือ ไม่มีเลย หรือ ถ้ามี แต่บริหารจัดการกันที่มาของเสียงรบกวนได้
- เจ้าหน้าที่ และ ประชาชน ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี ในการอำนวยความสะดวก เมื่อให้ทำ หรือ งดกระทำ
- สภาพดินฟ้าอากาศ เอื้ออำนวย
- ราคาค่าเช่า ไม่แพงเกินไป

(7) การเลือกสถานที่ถ่ายทำต่างประเทศ

พิจารณาจาก

- เจ้าหน้าที่รัฐ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการอำนวยความสะดวก ให้กระทำ หรืองดเว้นการกระทำ
- คุณภาพโรงถ่าย และ ความชำนาญของทีมงานถ่ายทำ
- ที่พัก และ อาหาร พร้อม และสะดวก
- กลุ่มสหพันธ์สมาคมภาพยนตร์ท้องถิ่น ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- สถานที่ มีคุณสมบัติ ขนาด และ องค์ประกอบ เหมาะสม ทั้งภายใน และ ภายนอก
- การคมนาคม ระหว่างที่พัก กับ สถานที่ถ่ายทำ สะดวก
- กฎระเบียบเกี่ยวกับศุลกากร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เป็นอุปสรรค ต่อการนำเข้า ส่งออก การใช้ การตัดแปลง ต่อเติม วัสดุอุปกรณ์ สิทธิต่างๆ เพื่อให้การถ่ายทำดำเนินไปจนจบเรื่อง
- สภาพดินฟ้า อากาศ ไม่แปรปรวน ไม่รุนแรง พอเหมาะพอดี หรือ เหมาะสมกับ เรื่องราวในเรื่อง
- อุปกรณ์การถ่ายทำ ในท้องถิ่น มีให้เลือกใช้ได้เพียงพอ หรือสามารถตัดแปลงได้

(8) การเลือกทีมงานการสร้าง (staffing)

พิจารณาจาก

- ความสามารถ ประสบการณ์ และ ทัศนคติ
- ความเชี่ยวชาญ หรือ ความถนัด
- อุปนิสัย อีรยาสัย คุณธรรม
- ไม่เรียกร้อง ค่าตอบแทน สูงเกินไป
- ทีมงานบริหาร มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัย ด้าน เทคโนโลยี การวางแผนงบประมาณ ผ่าน กิจกรรมงานสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ และ การบริหารความเสี่ยง

(9) การเลือกอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ

พิจารณาจาก

- ความสามารถทางเทคโนโลยี
- ความสามารถด้านความเร็ว และ ประสิทธิภาพ
- ความสามารถในการประมวลผล และ การแสดงผล
- ความคงทน ทนสภาพ (ยืดหยุ่นเมื่ออยู่ท่ามกลางอุณหภูมิ ความต่างศักย์ไฟฟ้า การเสียดสี) ทนทาน (แข็งแรงทนกระแทก กระแทบ) ทนนาน (ไม่เกิดความร้อน)
- น้ำหนัก ขนาด สัดส่วน เหมาะสม
- ราคาต่ำเช่า ไม่แพงเกินไป

2.2.2 ขั้นตอนระหว่างการทำ

(1) ใช้งานตาม breakdown หรือ shooting schedual table

- การนัดหมายผู้แสดง และ ทีมงาน ตามเอกสาร shooting call
- ประชุมทีมงาน เพื่อรับรู้ และ ชักซ้อมความเข้าใจลำดับงาน การติดตามงาน การวางแผนงานล่วงหน้า
- การยกกองถ่าย และ การเคลื่อนย้ายกองถ่าย

(2) ปฏิบัติงานถ่ายทำประจำวัน

2.1) ทีมงานแต่ละฝ่ายในกองถ่าย เตรียมพร้อมอุปกรณ์ หน้าที่

- ทีมจัดฉาก (setting & prop master) การจัดฉาก การโยกย้าย สลับฉาก
- ทีมถ่ายภาพ (film, slate, camera, lens, tripod, battery, dolly, crane, reflex, tap, grip, gaffer)
- คารา และ ผู้แสดงแทน (stand-in)
- ทีมบันทึกเสียง ประกอบด้วย ผู้บันทึกเสียง และผสมเสียง (record & mixing) ผู้ถือไมค์บูม (boom man)
- ผู้ดูแลสายไฟฟ้า (cable man)
- ทีมจัดการ หรือ ธุรกิจกองถ่าย เช่น อาหารเครื่องดื่ม ที่พัก สวัสดิการ บัญชีเบิกจ่าย
- ประสานงาน ติดต่อ สอบถาม ยืนยัน ยกเลิก
- ทีมแต่งตัว แต่งหน้า เลือเสื้อผ้า นักแสดง (wardrobe-custome & make-up)

-ทีมตกแต่งพิเศษ (special effect make-up)

2.2) การทำงานร่วมกัน ของทีมงานในกองถ่าย

-การซ้อมกล้อง ตรวจสอบความเรียบร้อย ก่อนถ่ายจริง ซ้อมการเคลื่อนกล้อง

-ตรวจองค์ประกอบของเฟรมภาพ

-การซักซ้อม การกำกับ ของผู้กำกับ และ ผู้ช่วยผู้กำกับฝ่ายต่างๆ เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับแสง ผู้กำกับเสียง ผู้กำกับความต่อเนื่อง

-การซ้อมบทบาทของนักแสดง action (เล่น) cut (หยุด) take (ถ่ายใหม่) wrap (ปิดกล้อง)

-การขานรับ ของผู้กำกับฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายเสียง “เทปเดิน” ฝ่ายถ่ายภาพ “กล้องเดิน” ยิงสเลต ผู้กำกับการแสดง สั่ง “แอ็กชัน” และ “คัท” ไปยังผู้แสดง

-การควบคุมการต่อเนื่อง (continuity) โดยผู้ช่วยผู้กำกับ ให้สิ่งต่อไปนี้ มีความราบรื่น และต่อเนื่อง ในการถ่ายทำแต่ละสถานที่ (location) แต่ละฉาก (scene) แต่ละช็อต คือ

-action ของผู้แสดง (หน้าที่ของ ผู้กำกับ และผู้ช่วยผู้กำกับ)

-เสื้อผ้า ตกแต่งหน้า ของผู้แสดง (หน้าที่ของ ทีมแต่งหน้าแต่งตัว)

-ควบคุมการ jump cut (หน้าที่ของ continuity) โดยส่งสัญญาณไปที่ผู้กำกับ

-ผู้กำกับ ตัดสินใจ สั่ง แอ็กชัน คัท เทค

-ควบคุมการถ่ายภาพ จาก monitor (หน้าที่ของ ผู้กำกับภาพ ร่วมกัน ผู้ถ่ายภาพ)

ขั้นตอนการถ่ายทำจริง ทีมงานทุกฝ่าย ต้องเตรียมพร้อม ดูแลรับผิดชอบในแผนกของตนให้ดีที่สุด

ทีมงานในกองถ่าย จะมีสมาชิก ประมาณ 50-100 คน ถ้าทีมงานขนาดเล็ก ประมาณ 10-50 คน แต่ละกอง จะมีผู้จัดการกองถ่าย เป็นผู้บริหาร วิธีรวมคน บริหารคนให้มีประสิทธิภาพ ผู้จัดการกองถ่ายจะต้อง ยึดตาราง breakdown เป็นธงนำทาง ซึ่งจะทำให้ทุกคนในกองถ่าย ทำงานประสานกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้มีบทบาทสำคัญ ในการถ่ายทำ คือ ผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นผู้คอยสั่งการ เพื่อให้ทีมงานถ่ายทำ เข้าใจตรงกัน จึงต้องอาศัย storyboard และ shooting script นำทิศทาง ให้แต่ละฉากเป็นไปอย่างที่ตั้งใจไว้ ส่วนนักแสดง จะต้องท่องจำบท และ ท่าทาง แต่ละฉาก แต่ละตอน ไว้ให้ขึ้นใจ ทั้งนี้โดยประสานกับ ผู้ช่วยผู้กำกับที่รับผิดชอบด้าน กำกับการแสดง

ก่อนจะทำการถ่ายทำจริง ต้องมีการซักซ้อมกันก่อน ช่างถ่ายภาพ จะมีผู้ช่วย ประมาณ 2-3 คน คอยวัดระยะภาพ และปรับโฟกัส ซึ่งช่างภาพจะทำคนเดียวไม่ได้ ถ้าใช้ฟิล์ม ฟิล์มในการถ่ายภาพ ม้วนหนึ่ง มีความยาวประมาณ 400 ฟุต ถ่ายได้ประมาณ 4 นาที (ราคาม้วนละ 5,000 บาท) ขณะถ่ายทำ จะต้องมีฝ่ายบันทึกเสียงไปพร้อมกันด้วย โดยกล้องจะต้องถ่ายหมายเลขช็อต ฉาก ที่อยู่บน สเลต ไว้ด้วยบนหัวฟิล์ม เพื่อให้ผู้ตัดต่อ

สามารถเชื่อมไลน์เสียง กับ ไลน์ภาพได้ตรงกัน ในขั้นตอนตัดต่อ

การใช้ สเตท มีประโยชน์มาก แม้การถ่ายด้วยกล้อง ดิจิทัล (ไม่ใช่ฟิล์ม) เมื่อนำไฟล์จากฮาร์ดดิสก์ ไปคัดแยก เรียงคัท เรียงขึ้นแล้วก็ตาม ที่หัวไฟล์ ก็จะปรากฏหมายเลขลำดับ ชื่อท ลำดับขึ้น อยู่ให้เห็น ทำให้การตัดต่อในคอมพิวเตอร์ เป็นไปอย่างง่าย สะดวก และรวดเร็ว

เมื่อถ่ายทำเสร็จ จนหมดม้วนแล้ว ก็รีบเอาฟิล์ม ไปส่งยังห้องแล็บ เพื่อเข้าสู่กระบวนการ ล้างฟิล์ม และตัดต่อ

(3) งานในห้องแล็บ

3.1) การส่งฟิล์มไปล้างที่ห้องแล็บ

- ทำฟิล์ม negative ให้เป็นฟิล์ม positive
- พิมพ์ work print หรือ rush หรือ dailies
- ถ้าต้องการนำฟิล์ม ไปตัดต่อด้วยระบบดิจิทัล ต้องนำฟิล์มไปสแกน ให้เป็นไฟล์ ก่อนส่งไปเข้าโปรแกรมตัดต่อ

3.2) รับงานห้องแล็บ (Work print) มาเรียง cut

- เรียงคัทภาพ
- transfer เทปเสียง ลง magnetic sound film

3.3) ฉาย work print

ผู้มีอำนาจตรวจสอบ work print คือ ผู้อำนวยการสร้าง ผู้กำกับ ผู้ตัดต่อลำดับภาพ ผู้ถ่ายภาพ ผู้กำกับภาพ ผู้กำกับเสียง ผู้กำกับศิลป์ และ หัวหน้าแผนกต่างๆ ผู้แสดง

ขั้นตอนการตัดต่อ มีค่าตัดต่อ ขึ้นต่ำประมาณ 2-4 ล้านบาท ขั้นตอนนี้ เริ่มจาก การล้างฟิล์ม เช็ดหรืออบฟิล์มให้แห้ง จากนั้น นำฟิล์มไปสแกน เรียกว่า telecine คือ การแปลงสัญญาณภาพ จากฟิล์มมาเป็น ระบบไฟล์คอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาแต่งสี ใส่เทคนิคพิเศษ ลำดับภาพ และใส่เสียง

ในขณะที่ กระบวนการตัดต่อภาพดำเนินไป ด้านเสียงก็ทำงานไปด้วย ในห้องแล็บเสียง ซึ่งมีอุปกรณ์สำหรับทำเสียงมากมาย รวมทั้งการใส่เสียงประกอบ และ เอฟเฟ็ค ตรงจุดนี้ ไฟล์เสียงจากคอมพิวเตอร์ จะช่วยได้มาก เมื่อได้เสียงที่สมบูรณ์แล้วก็นำเสียงมามีคัทเข้าด้วยกัน และขั้นตอนสุดท้าย คือ การพิมพ์ไฟล์ลงฟิล์ม เป็นภาพยนตร์ที่สมบูรณ์ ที่มีทั้งภาพและเสียง

เมื่อผ่านขั้นตอนสำคัญทั้งหมดนี้มาแล้ว ก็จะมาถึงขั้นตอน “การเซ็นเซอร์” โดยคณะกรรมการของรัฐ ฟิล์มภาพยนตร์ ที่เสร็จสมบูรณ์ และ ถูกต้องตามกฎหมาย ก็สามารถออกฉายในโรงภาพยนตร์ได้

2.2.3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ ได้แก่ งานล้างฟิล์ม งานตัดต่อลำดับภาพ และงานพิมพ์ฟิล์ม

หากถ่ายทำด้วยกล้องวิดีโอ ก็จะลดขั้นตอนล้างฟิล์ม และการสแกนฟิล์ม เพียงแต่โหลดภาพจากกล้อง มาเป็นไฟล์ภาพ เก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่า สื่อที่เก็บเป็นม้วนเทป DV หรือ ฮาร์ดดิสก์ ถ้าเป็นเทป DV ก็ต้องใช้โปรแกรม แปลงสัญญาณแอนาล็อก ในเทป ออกมาเป็น สัญญาณดิจิทัล เก็บเป็นไฟล์ลงฮาร์ดดิสก์ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้ากล้องถ่ายภาพ เก็บไฟล์ไว้ในฮาร์ดดิสก์ของกล้อง ก็ยังเป็นเรื่องง่ายที่จะถ่ายโอนข้อมูลภาพ

การถ่ายด้วยกล้องฟิล์ม เมื่อถ่ายเสร็จ นำฟิล์มไปล้าง อบฟิล์มแห้งดีแล้ว ต่อไปจะตัดต่อฟิล์ม ก็สามารถทำได้เลย แต่ถ้าจะตัดต่อด้วยระบบดิจิทัล จะต้องนำฟิล์มไปสแกน ให้เป็นไฟล์ภาพ เสียก่อน ขึ้นอยู่กับว่า จะสแกนด้วยความละเอียดเท่าใด เช่น สแกนด้วยความละเอียด 2k มักใช้กับ ภาพยนตร์ต้นทุนต่ำ เพราะได้ภาพไม่คมชัดนัก ถ้าสแกนด้วยความละเอียด 4k ก็จะได้ความละเอียดดีขึ้น มักใช้กับภาพยนตร์ทุนระดับกลาง 50 ล้านบาทขึ้นไป ส่วน ความละเอียด 8k ใช้กับภาพยนตร์ที่ใช้ทุนสูงระดับ 500-1,000 ล้านบาท และเมื่อตัดต่อ ตกแต่งเสร็จแล้ว จะต้องแปลงไฟล์ทั้งหมด ให้อยู่ในรูปของฟิล์ม ด้วยการพิมพ์ฟิล์ม จึงจะนำออกไปฉายตามโรงภาพยนตร์ได้ หรือ หากจะทำเป็นภาพยนตร์ซีดี ก็เพียงบันทึกลงแผ่นซีดี โดยเลือกรูปแบบการบีบอัดไฟล์ที่เหมาะสม

(1) กระบวนการล้างฟิล์มภาพยนตร์

การล้างฟิล์มเนกาทีฟ (color negative film) ด้วยวิธี ECN-2

มีขั้นตอนดังนี้

- Pre-Bath ทำให้ Rem-jet ชอนตัวและนิ่ม เพื่อให้ง่ายต่อการล้างออกจากเนื้อฟิล์ม
- Rem-Jet Removal เป็นขั้นตอนการล้างเอา Rem-Jet ออกจากฟิล์ม
- Developer ทำหน้าที่ สร้างภาพในบริเวณที่ถูกแสง ให้เกิดขึ้นบนฟิล์ม
- Stop ทำหน้าที่ หยุดการสร้างภาพ
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Stop ออกจากฟิล์ม
- Bleach ทำหน้าที่ เปลี่ยนโลหะเงิน ที่อยู่ในฟิล์มให้เป็น ซิลเวอร์เฮไลด์ (AgX)
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Bleach ออกจากฟิล์ม
- Fixer ทำหน้าที่ ล้างเอาซิลเวอร์เฮไลด์ (AgX) ที่เหลืออยู่ ออกจากฟิล์ม
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Fixer ออกจากฟิล์ม
- Final Rinse ทำหน้าที่ เคลือบผิวฟิล์ม ลดการเกิดหยดน้ำเกาะที่ผิวฟิล์ม

-Dryer ทำหน้าที่ เป่าให้ฟิล์มแห้ง

การล้างฟิล์มพิมพ์สี (color print film) ด้วยวิธี ECP-2D

มีขั้นตอนดังนี้

- Developer ทำหน้าที่ สร้างภาพในบริเวณที่ถูกแสง ให้เกิดขึ้นบนฟิล์ม
- Stop ทำหน้าที่ หยุดการสร้างภาพ
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Stop ออกจากฟิล์ม
- First Fixer ทำหน้าที่ ล้างเอา ซิลเวอร์เฮไลต์ (AgX) ที่ไม่โดนแสง ออกจากฟิล์ม
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา First Fixer ออกจากฟิล์ม
- Bleach ทำหน้าที่ เปลี่ยนโลหะเงิน ที่อยู่ในฟิล์มให้เป็น ซิลเวอร์เฮไลต์ (AgX)
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Bleach ออกจากฟิล์ม
- Sound-Track Application ทำหน้าที่ สร้างภาพที่เกิดจากโลหะเงิน บริเวณที่เป็น เส้นเสียง Analog
- Second Fixer ทำหน้าที่ ล้างเอาซิลเวอร์เฮไลต์ (AgX) ที่เหลืออยู่ ออกจากฟิล์ม
- Wash ทำหน้าที่ ล้างเอาน้ำยา Second Fixer ออกจากฟิล์ม
- Final Rinse ทำหน้าที่ เคลือบผิวฟิล์ม ลดการเกิดหยดน้ำเกาะที่ผิวฟิล์ม
- Dryer ทำหน้าที่ เป่าให้ฟิล์มแห้ง

ในการล้างฟิล์มภาพยนตร์ จะมีการถ่ายน้ำยาที่ใช้แล้ว ออกไปบางส่วน และ มีการเติมน้ำยาเข้มข้น (replenisher) ลงไป เพื่อชดเชยกัน ซึ่งเราจะต้องคอยควบคุมความเข้มข้นของน้ำยาต่างๆ ในแต่ละถัง โดยการปรับตั้ง อัตราการถ่ายน้ำยาออก และการเติมน้ำยาเข้มข้น ให้เหมาะสม เรียกอัตราการเติมน้ำยาว่า replenishment flow rate ซึ่งอัตราการเติมน้ำยา ไม่ใช่มาตรฐาน จะแตกต่างกันไปในแต่ละแลป ซึ่งแต่ละแลป จะต้องทำการตรวจสอบน้ำยาในแต่ละถัง เพื่อหาค่าที่เหมาะสมให้กับแลปของตน

นอกจากนี้แล้วในการล้างฟิล์ม จะต้องคำนึงถึง ตัวแปรด้านกลศาสตร์ อื่นๆ คือ

- อุณหภูมิ ที่กำหนดไว้ในน้ำยาแต่ละชนิด
- ระยะเวลา ที่ฟิล์มอยู่ในน้ำยา แต่ละชนิด

การหมวนของน้ำยา

ซึ่งนอกจากที่เราจะดูค่าต่างๆเหล่านี้ได้ ที่จอแสดงผลของเครื่องล้างฟิล์มแล้ว จะต้องการทำการตรวจสอบ

ค่าจริงที่ได้จาก เทอร์โมมิเตอร์ และ จากการจับเวลาจริง อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่า เครื่องล้างฟิล์มยังทำงานปกติถูกต้อง

น้ำยาล้างฟิล์มแต่ละตัว จะถูกกรอง ก่อนนำเข้าไปในถังล้างฟิล์ม โดยจะต้องเลือกชนิดของไส้กรอง ให้เหมาะสมกับน้ำยาแต่ละตัว ดังนี้

ฟิลเตอร์	การใช้
carbon	fiber glass
polypropylene	สามารถใช้ได้กับน้ำยาทุกชนิด
viscose rayon	ห้ามใช้ใน prebath และ developer
stainless core	ห้ามใช้ใน stop และ bleach

ในกระบวนการล้างฟิล์ม จะมีการป้องกันไม่ให้น้ำยาจากถังหนึ่ง ไปผสมกับน้ำยาอีกถังหนึ่ง โดยใช้อุปกรณ์ ติดเข้าไป เพื่อลดปริมาณน้ำยา ที่ติดมากับฟิล์มให้น้อยลงมากที่สุด โดยอุปกรณ์ ดังนี้

- ยางปาด (wiper blade) ซึ่งจะทำมาจาก ยาง หรือ ซิลิโคน
 - ระบบลมเป่า (air knife) ใช้เป่าลมเข้าไปในระบบ เพื่อให้แรงลม เป่าไม่ให้น้ำยาติดฟิล์ม
 - ระบบลมดูด (vacuum) ใช้ดูดเอาน้ำยาที่ติดอยู่ออกจากฟิล์ม
- นอกจากนี้ยังมีระบบ rotary และระบบอื่นๆ ที่คิดขึ้นมา เพื่อลดปัญหาต่างๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำให้ฟิล์มแห้งในตู้อบ

- ระยะเวลา ในตู้อบแห้ง
 - ลักษณะการเป่าลมในตู้อบ
 - ปริมาณลมที่เป่าในตู้อบ
 - อุณหภูมิของตู้อบ
 - ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศ
 - ประสิทธิภาพของการปาดน้ำยาออกจากฟิล์ม
- ถ้าฟิล์มแห้งมากเกินไป ฟิล์มจะเปราะ และโค้งงอ ถ้าฟิล์มไม่แห้งฟิล์มจะติดกัน

กระบวนการล้างฟิล์มแบบอื่น

แบบ push process เป็นการล้างฟิล์มให้นานกว่าปกติ (over developing) เพื่อพยายามเพิ่มความไวแสงให้กับฟิล์ม คือ การล้างฟิล์มที่ถ่ายด้วยแสงน้อย (under) เมื่อล้างแล้ว ให้มีค่าความดำ (density) เท่ากับฟิล์มปกติ (normal) เช่น push 1 stop หมายความว่า ฟิล์มที่ถ่ายด้วยแสงน้อยกว่าปกติ 1 stop แต่ต้องการให้มีค่าความดำ (density) เท่ากับฟิล์มปกติ (normal) และล้างด้วยวิธีปกติ ภาพที่ได้ จะมีเกรนใหญ่ขึ้น คอนทราสต์สูงขึ้น สีจะไม่สมดุลย์ และส่วนมืดในภาพจะอมสีน้ำเงิน

แบบ pull process คือ การล้างฟิล์มที่ถ่ายด้วยแสงมาก (over) เมื่อล้างแล้ว ให้มีค่าความดำ (density) เท่ากับฟิล์มปกติ (normal) ภาพที่ได้ จะมีเกรนเล็กลง คอนทราสต์ต่ำ ความอึมตัวของสีลดลง

แบบ cross processing คือ การนำฟิล์ม ซึ่งต้องล้างด้วยน้ำยากระบวนการหนึ่ง ไปล้างด้วยน้ำยาที่ไม่ได้ระบุไว้ให้ล้างด้วยน้ำยานั้น เช่น เอาฟิล์ม color reversal มาล้างด้วยน้ำยา สำหรับล้างฟิล์ม negative สี ผลที่ได้คือ จะได้เป็นภาพ negative ที่มีความเข้ม หรือ คอนทราสต์ (contrast) สูงกว่า ฟิล์ม negative ทั่วไป และ ทำให้ค่าคอนทราสต์ ของแต่ละสี จะไม่สมดุลย์กัน มีความอึมตัวของสีกว่าปกติ แต่สีจะไม่เหมือนจริง หากต้องการได้สีเหมือนจริง จะต้องทดสอบก่อน และ ผลที่ตามมา คือ ฟิล์มสีที่ได้ จะซีดจางเร็วกว่า ฟิล์มที่ล้างโดยกระบวนการปกติ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกระบวนการ ECN-2 ไม่มีน้ำยากงสภาพสี เหมือนที่ฟิล์ม color reversal ต้องการในกระบวนการสร้างภาพปกติ

แบบ silver retention (skip bleach) เป็นกระบวนการล้างฟิล์ม ที่ต้องการให้ภาพ ซึ่งเกิดจากโลหะเงินคงเหลือไว้ในฟิล์มสี วิธีนี้ ทำได้ทั้งในกระบวนการ ECN-2 และ กระบวนการ ECP-2D โดยลดเวลาการแช่ฟิล์มในน้ำยา bleach หรือ อาจไม่ผ่านน้ำยา bleach เลย ซึ่งจะให้ผลแตกต่างกัน ดังนี้

ผลในการทำใน ECN-2	ผลในการทำใน ECP-2D
คอนทราสต์สูงกว่าปกติ	สีขาวสว่างกว่าปกติ
ความอึมตัวของสีลดลง	สูญเสียรายละเอียดที่ส่วนเงาของภาพ
ผลจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปริมาณของโลหะเงิน ที่เหลืออยู่ในฟิล์ม	ผลจะมากหรือน้อยขึ้นกับปริมาณของโลหะเงินที่เหลืออยู่ในฟิล์ม
คอนทราสต์ สูงกว่าปกติ	สีดำดำขึ้น ความอึมตัวของสีลดลง

sensitometry

sensitometry เป็นการศึกษา การตอบสนองของสารไวแสง ที่มีต่อปริมาณแสงที่ได้รับ ในกระบวนการล้างฟิล์ม หรือ ศึกษาว่า สารไวแสง ต้องการแสงมากเท่าใด และ ล้างนานแค่ไหน เพื่อให้ได้ฟิล์มที่มีความดำตาม

ที่ต้องการ ซึ่งค่าความดำที่ได้ จะมีหน่วยเป็น density

อุปกรณ์ที่ใช้วัดค่า density เรียกว่า densitometer อุปกรณ์ชนิดนี้ ใช้เพื่อศึกษา คุณสมบัติของฟิล์ม โดยการฉายแสงที่มีความเข้ม ซึ่งเพิ่มขึ้นในปริมาณเท่าๆ กัน ประมาณ 21 ชั้น แล้วนำฟิล์มไปล้าง ตามกระบวนการปกติ แล้วนำมาวัดค่า density

(2) งานตัดต่อลำดับภาพ เริ่มจาก

- เรียงคัต (assembly) หรือ เรียงไฟล์ ให้ตรงตาม shooting script
- ตัดต่อหยาบ (rough cut) ทั้งภาพและเสียง
- ตัดต่อละเอียด (fine cut)
- ฉาย double-head projection คือการฉายภาพ และ เสียงใน work track
- ตัดต่อขั้นสุดท้าย (final cut)
- ใส่เสียงดนตรีประกอบ mix เสียง และ double-head projection สุดท้าย

(3) งานพิมพ์ฟิล์ม

- รับงาน work print ที่ผสมเสียงเรียบร้อยแล้ว มาพิมพ์ลงบนฟิล์มต้นฉบับ (answer print หรือ copy A) ซึ่งอาจมีการแก้ไข ครั้งสุดท้าย
- พิมพ์ release print ตามจำนวนที่สั่งมา เพื่อส่งฉายในโรงภาพยนตร์

2.4 การสร้างภาพยนตร์สั้น^[2]

ศิลปะการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นนิทาน นิยาย ละคร หรือ ภาพยนตร์ มีรากฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีแบบเดียวกัน คือ มาจาก การเล่าเรื่อง (narratology) เรื่องราวที่เกิดขึ้น อาจเป็นเรื่องของมนุษย์ สัตว์ พืช หรือ สิ่งของ จักรกล หรือ สิ่งลึกลับ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง แล้วก็จบ ณ ที่ตรงนั้น ส่วนจะจบ

² เรียบเรียงจาก Shortfilm609. "การเขียนบทภาพยนตร์สั้น." Blog. Website: ThaiShotFilm. Post/Up Date: 28-05-2008.
URL: http://www.thaishortfilm.com/T013_screenplay.html Foned: 18-08-2010. คู่มือ นิตยสารสตาร์พิก ฉบับที่ 741 (ปีที่ 1 หลัง ธันวาคม 2551)

และศึกษารายละเอียด ประสบการณ์การทำหนังสั้น ได้ที่ Amin. "คู่มือทำหนังสั้น ฉบับกันเอง (ตอนที่ 1-4)." Board of ความรู้พื้นฐานทางภาพยนตร์. Website: Thaishortfilm an independent filmmaker community.
URL: <http://www.thaishortfilm.com/board/viewtopic.php?t=5066, 5081, 5113, 5184>.

แบบ มีความสุข แบบผิดหวัง หรือ แบบได้อย่างเสียอีกอย่าง ฉะนั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ ตัวละคร สถานที่ และ เวลา

สรุปว่า ภาพยนตร์สั้น คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพและเสียง ที่มีประเด็นเดียว แต่ได้ใจความ และไม่ยาวนาน ประมาณ 5-10 นาที หรือ ยาวไม่เกิน 30 นาที

ขั้นตอน ในการเขียนบทภาพยนตร์สั้น ก็คือ

(1) การค้นคว้าหาข้อมูล (research)

คือ การค้นคว้าวัตถุดิบ แนวคิด และ แรงบันดาลใจ พื้นฐาน ของการค้นหา แนวคิด มาจาก การอ่านมาก ฟังมาก ศึกษาค้นคว้ามาก โดยเฉพาะ พื้นฐานความคิดที่มาจาก กระบวนทัศน์ ของมนุษย์ ปรัชญา ล้วนแต่เป็น แหล่งข้อมูล แหล่งความคิดที่ดี สิ่งที่ต้องค้นหาให้ได้ ในขั้นแรก ก็คือ ต้องการจะพูดอะไร ต้องการจะสื่อสารเรื่องอะไร ที่เกี่ยวกับ "ตัวละคร" คือ ใคร/อะไร? "แนวความคิด" คิดอะไร/คิดอย่างไร "เหตุการณ์" เริ่มอย่างไร/จบอย่างไร? "สถานที่" ที่ไหน? "เวลา" เมื่อไร/เริ่ม-จบ เมื่อไร?

เมื่อพบประเด็นของเรื่องแล้ว จึงลงมือค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อนำมาประกอบในการเล่าเรื่องราว ให้ได้เรื่องราว ที่ถูกต้อง จริง ชัดเจน และมีมิติ คุณภาพของภาพยนตร์จะดีหรือไม่ จึงอยู่ที่การค้นคว้าหาข้อมูล ไม่ว่าจะภาพยนตร์ นั้นจะมีเนื้อหาใดก็ตาม

(2) การกำหนดประโยคหลักสำคัญ (premise)

ประโยคหลักสำคัญในภาพยนตร์ มาจาก แนวความคิดง่ายๆ ธรรมดา มักตั้งเป็นประโยคคำถาม เช่น “เกิดอะไรขึ้นถ้า...” (what if) เช่น

- เมื่อความจริงถูกเปิดเผย คุณจะทำอย่างไร? (ภาพยนตร์ เรื่อง "ฆาตกรรมมืด" The Murderer)
- เกิดอะไรขึ้น ถ้าโรเมโอ กับ จูเลียต เกิดขึ้นกลางกรุง นิวยอร์ก (West Side Story)
- เกิดอะไรขึ้น ถ้ามนุษย์ดาวอังคารบุกโลก (The Invasion of Mars)
- ทุกคนก็เป็นมนุษย์ มีกิเลส ที่อยากได้ อยากมี อยากเป็น ...แล้วเราจะฝันเห็นสังคมที่ดีกว่านี้ ไม่ได้หรือ?

(ฟ้าใหม่ หัวใจพอเพียง)

(3) การเขียนเรื่องย่อ (synopsis) หรือเค้าโครงเรื่อง (outline)

คือ การวางเค้าโครงเรื่อง (plot) นั่นเอง อย่าลืมนะว่า เค้าโครงเรื่อง คือ ส่วนหนึ่งของเรื่องราวทั้งหมด ที่หา มาได้ หรือที่รวบรวมได้ ซึ่งไม่สามารถนำมาบรรจุลงในภาพยนตร์ได้ทั้งหมด แต่จะนำตอนหนึ่ง หรือ ช่วงหนึ่ง (plot) เท่านั้น มาเสนอผ่านภาพยนตร์สั้น

การวางเค้าโครงเรื่อง ในที่สุดแล้ว จะต้องตอบคำถาม หรือ ขยายความ ให้แก่ประโยคหลักสำคัญได้

จากนั้น จึงนำเรื่องราว เหตุการณ์ ที่ได้มาเขียนโครงเรื่อง ว่าใคร (พระเอก นางเอก) มีอุปนิสัยอย่างไร มีความปรารถนาอะไร ทำอะไร มีใคร หรือ อะไร (ผู้ร้าย) มาเป็นอุปสรรค ขัดแย้งกันเรื่องอะไร เพราะอะไร รุนแรงแค่ไหน มีอะไรมาเป็นจุดหักเห ให้ความขัดแย้งนั้น จนถึงขีดสุด (climax) และสุดท้าย จบอย่างไร ใครได้ ใครเสีย หรือว่ามีทั้งเสีย และ ได้ เรื่องราวที่วางไว้ดังกล่าว จะทำได้ดี หรือไม่ ขึ้นอยู่กับ ข้อมูล วัตถุดิบ ประสบการณ์ชีวิต และ แนวคิด ปรัชญา ของแต่ละคน ว่ามีแนวคิด มุมมองชีวิต อย่างไร คิดอยู่พื้นฐานของกระบวนการทัศนแบบใด เพราะความเข้าใจมนุษย์ เป็นเรื่องลึกซึ้ง หากผู้เขียนบท เข้าใจสิ่งเหล่านี้ได้กว้าง ลึก ได้มากเท่าไร ก็จะส่งผลให้การถ่ายทอด เรื่องราว ผ่านภาพและเสียง ลงในภาพยนตร์ ได้ลึกมากขึ้นเท่านั้น

เมื่อความคิดตกผลึก ได้คำตอบที่ชัดเจน ก็ลงมือเขียนเรื่องย่อ เป็นร้อยแก้ว หรือเรียงคำ เรียงความ ให้กระชับ และสั้น ความยาวตั้งแต่ หนึ่งย่อหน้า ไปจนถึง ครึ่งหน้า A4 หรือ จะเขียนเป็นเค้าโครงเรื่อง (outline) บอกตอนเริ่มต้น กลางเรื่อง และตอนจบ คร่าวๆ แต่ยาวไม่เกินหนึ่งหน้า A4

(4) การเขียนโครงเรื่องขยาย (treatment)

เมื่อได้โครงเรื่องมาเรียบร้อยแล้ว จะทำให้มองเห็น รายละเอียดของฉาก (mise-en-scene) ว่าในเรื่องทั้งหมด มีกี่ตอน (sequence) มีกี่ฉาก (scene) และในแต่ละฉาก มีรายละเอียดอะไรบ้าง เช่น ตัวละคร มีจำนวนเท่าใด เป็นใครบ้าง มีความปรารถนาอะไร มีอุปนิสัย พฤติกรรม ชอบ ไม่ชอบอะไร เป็นบุคคลลึกลับหรือไม่ หรือซ่อนอะไรไว้ในความคิด และจะทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร ทำแล้วส่งผลกระทบต่อใคร หรือ กระทบอะไร ในที่สุดจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร แล้วคำตอบที่ได้ คืออะไร หรือจะทิ้งปริศนาให้ผู้ชมไปคิดต่อ รูปแบบการเขียนขยายโครงเรื่อง แม้ว่าจะไม่มีการกำหนดที่แน่นอน ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แต่ที่สำคัญคือ กระบวนการคิด ว่าคิดอย่างไรให้ลึกซึ้ง คิดอย่างไรให้สมเหตุสมผล จึงจะทำให้เรื่องราวที่เล่านั้น น่าสนใจ มีสาระ

โครงเรื่องขยาย (treatment) เป็นการเขียนคำอธิบายรายละเอียดให้แก่ โครงเรื่อง (plot) ในรูปแบบของเรื่องสั้น โครงเรื่องขยาย จะใช้เป็นแนวทาง ในการเขียนบทภาพยนตร์ที่สมบูรณ์ต่อไป ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของโครงเรื่องขยายคือ ใช้เป็นข้อมูลสำหรับยื่นขอรับการสนับสนุนทุนสร้าง การเขียนโครงเรื่องขยายที่ดี ต้องไม่ทิ้งประโยคหลักสำคัญ (premise) ที่ตั้งไว้แต่ต้น

(5) บทภาพยนตร์ หรือบทแสดง (screenplay)

บางครั้งเรียกว่า สคริปต์ (script) ประกอบด้วย เหตุการณ์ หรือ ตอน (master scene หรือ sequence) และ ฉาก (scene) บทภาพยนตร์ ประเภท screenplay ภายในจะบอก เรื่องราวของฉาก ภายนอก-ภายใน เวลา กลางวัน-กลางคืน ตัวละคร บทพูด คำอธิบายฉาก บรรยายกาศของฉาก บทแสดงของตัวละคร ทั้งนี้ screenplay จะมีแบบฟอร์มการเขียนที่ถูกต้องไว้ให้ เช่น บทสนทนาอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษฉาก เวลา สถานที่ อยู่ชิดขอบหน้าซ้ายกระดาษ ไม่มีตัวเลขกำกับชื่อ และโดยหลักทั่วไปบทภาพยนตร์หนึ่งหน้ามีความยาวหนึ่งนาที

บทแสดง จะมีความสมบูรณ์น้อยกว่าบทถ่ายทำ (shooting script) เพราะเป็นการเล่าเรื่องต่อจาก โครงเรื่อง

ขยาย (treatment) ที่ได้พัฒนามาแล้ว เป็นลำดับ อย่างมีขั้นตอน

(6) บทถ่ายทำ (shooting script)

คือบทภาพยนตร์ ที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเขียน ไม่มีรูปแบบแน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้กำกับภาพยนตร์ แต่จะต้องระบุเรื่องสำคัญหลักๆ ได้ ประกอบด้วย เหตุการณ์ หรือ ตอน (master scene หรือ sequence) ตอนจะถูกแบ่งออกเป็น ฉาก (scene) และฉาก จะถูกย่อยออกเป็น ช็อต (shot) กล่าวได้ว่าหลายช็อต รวมกันเป็นฉาก หลายฉาก รวมกันเป็นตอน หลายตอน รวมกันเป็นเรื่องหนึ่งเรื่อง

นอกจากนี้ บทถ่ายทำ จะบอกรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทภาพยนตร์ (screenplay) ได้แก่ ขนาดภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง การเชื่อมช็อต เชื่อมฉาก (transition แบบต่างๆ) เช่น คัท (cut) การเลือนภาพ (fade) การละลายภาพ หรือ การจางซ้อนภาพ (dissolve) การกวาดภาพ (wipe) หรือ การใช้ภาพพิเศษ (effect) อื่นๆ เป็นต้น

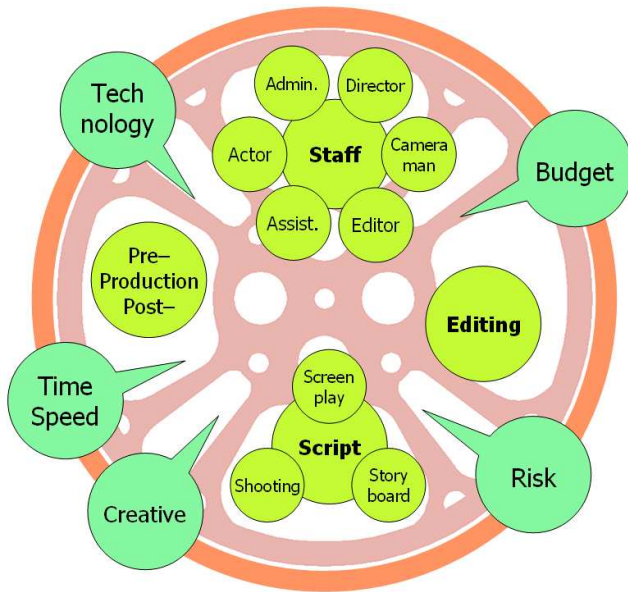
ส่วนหัวของแต่ละฉาก แต่ละช็อต จะใส่หมายเลขกำกับไว้ด้วย (หมายเลขเหล่านี้ จะไปปรากฏในแผ่น สเลท เพื่อช่วยให้การตัดต่อ ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว) เรื่องลำดับ ไปจนถึงเรื่อง ในแต่ละฉาก อาจบอกรายละเอียดเกี่ยวกับ ชุดแต่งกาย แต่งหน้า ทรงผม เสียงดนตรี เสียงพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ประกอบฉาก ตัวแสดงประกอบฉาก แม้กระทั่ง การจัดไฟส่อง หรือ การกำหนดสีของภาพ ก็เขียนให้เสร็จเสียในขั้นตอนนี้

(7) บทภาพ (storyboard)

คือ บทภาพยนตร์ประเภทหนึ่ง ที่อธิบายด้วยภาพ คล้ายภาพการ์ตูน จัดทำขึ้นเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของช็อต มีคำอธิบายประกอบ เช่น เหตุการณ์อะไร ใช้เสียงดนตรีอะไร บทพูดว่าอย่างไร ทิศทางของภาพ ไป-มาอย่างไร (เพื่อประโยชน์ในการเคลื่อนกล้อง) ทั้งหมด ใช้เป็นแนวทางสำหรับการถ่ายทำ หรือ การคาดคะเนภาพได้ล่วงหน้า (pre-visualizing) ก่อนการถ่ายทำ บทภาพจะต้องมี เลขที่ลำดับช็อตกำกับไว้ด้วย

ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ไม่จำเป็นว่าจะต้องใช้บทภาพ ตลอดทั้งเรื่อง อาจสร้างบทภาพเฉพาะตอนที่เข้าใจยาก หรือ ซับซ้อน ทั้งนี้ บทภาพ จะช่วยให้ทีมงานถ่ายทำ มีความเข้าใจในเรื่องภาพที่ตรงกัน

การเขียนบทภาพยนตร์ในแต่ละขั้นตอน อาจมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ใส่รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ ตัดข้อความ คำพูด บางตอนออกไป ทั้งนี้ มักเกิดขึ้นกับบท ที่เขียนในขั้นตอนหลายๆ เช่น บทภาพยนตร์ หรือ บทแสดง (screenplay) ถูกนำไปขยายต่อเป็น บทขยายเพื่อถ่ายทำ (treatment screenplay) จากนั้น จึงนำไปเรียบเรียงเป็น บทถ่ายทำ (shooting script) เพื่อให้บทมีความสมบูรณ์ และสมจริง บทถ่ายทำอาจมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม ตัดทิ้ง จากที่มีในบทแสดง และ ในบทขยาย โดยไม่มีการกลับไปแก้ไขบท ในขั้นตอนก่อนหน้านั้นเลย ก็สามารถทำได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการ และความเหมาะสม ของผู้กำกับภาพยนตร์

Factor and Context of Movie Production Process

ปัจจัยที่ควรนำมาวิเคราะห์ งานสร้างภาพยนตร์ ประกอบด้วย

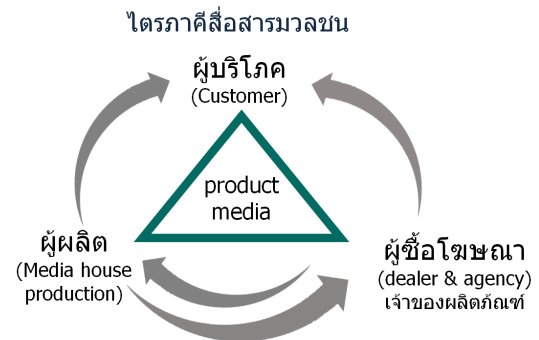
องค์ประกอบงานสร้าง 4 ส่วน คือ (1) บุคคลในทีมงานสร้าง (2) บทภาพยนตร์ (3) กองถ่าย และลำดับขั้นตอนในการถ่ายทำ (4) การติดต่อลำดับภาพ

ปัจจัยสนับสนุนงานสร้าง 5 ด้าน คือ (1) งบประมาณ (2) เทคโนโลยี (3) ระยะเวลา และการบริหารเวลา (4) ความคิดสร้างสรรค์ (5) ความเสี่ยง และ การบริหารความเสี่ยง

2.5 การสร้างภาพยนตร์โฆษณา^[3]

ภาพยนตร์โฆษณา มีโครงสร้างคล้ายกับภาพยนตร์สั้น จะเรียกว่า เป็นภาพยนตร์สั้นมาก ก็คงไม่ผิด เพราะ ภาพยนตร์โฆษณาที่ดี จะช่วยเสริมแรงให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์ ที่อยู่ในเรื่อง ให้สามารถโน้มน้าวใจผู้ชม ให้เห็นคล้อยตาม โดยอาศัยการวางโครงเรื่อง และตัวละคร แบบง่ายๆ กระชับ เน้นเรื่องการเข้าใจมากกว่า เนื้อหาสาระ

หัวใจสำคัญ ในการผลิตภาพยนตร์โฆษณา คือ ทำอย่างไร ตัวผลิตภัณฑ์ ในภาพยนตร์ จึงจะเข้าไปสู่ กระแสการรับรู้ของ ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภค ตัดสินใจ อย่างใดอย่างหนึ่งกับสินค้านั้น เช่น รับรู้-รู้จัก-สนใจ (attention) ทดลองใช้ (trial) บริโภคซ้ำ (repeatedly) ยอมรับในสินค้า (brand name)

ทั้งหมดนี้ เป็นหน้าที่ของ ผู้ผลิตสื่อ ที่จะต้องทำการวิเคราะห์ ผู้บริโภค และ ความต้องการของเจ้าของผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยหลัก และ วิเคราะห์ บริบทแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อสื่อภาพยนตร์โฆษณา ซึ่งถือเป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่ง

³ รายงาน เรื่อง “ธุรกิจการผลิตภาพยนตร์โฆษณา” บริษัท แม็ทซิง สตูดิโอ จำกัด (มหาชน).

ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์โฆษณา แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

(1) การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ (pre-production)

คือ การกำหนดแผนการผลิต การดำเนินงาน งบประมาณ และ ระยะเวลา ของผู้ผลิตสื่อ (media house production) ให้เป็นไปตามความต้องการของ บริษัทตัวแทนโฆษณา และ ลูกค้า ซึ่งเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ (agency and dealer) เพื่อให้สื่อโฆษณาดังกล่าว ถูกเผยแพร่ไปยัง ลูกค้า หรือ ผู้บริโภค (customer)

มีขั้นตอนที่สำคัญมีดังนี้

1.1) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ (internal meeting)

เพื่อกำหนดตกลง และ ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทโฆษณา ระหว่างผู้กำกับ และ บริษัทตัวแทนโฆษณา หรือ ลูกค้า เมื่อมีการตกลง เลือกรูปแบบ แนวทางงานสร้าง ให้แก่ภาพยนตร์โฆษณาแล้ว ผู้กำกับ จะให้ฝ่ายต่างๆ ดำเนินการ จัดเตรียมหาสถานที่ นักแสดง เสื้อผ้า อุปกรณ์ และฉาก

1.2) จัดหาสถานที่ถ่ายทำ (location)

สถานที่ถ่ายทำ ทั้งถ่ายทำภายนอก และ ในห้องสตูดิโอ ต้องคำนึงถึง ความสะดวกสบายในการถ่ายทำ ความเหมาะสมของสถานที่ ให้เหมาะสมกับสินค้าที่จะนำเสนอ ภายในวงเงินงบประมาณที่เหมาะสม สถานที่ถ่ายทำต้องมีคุณสมบัติ และคุณค่า สอดคล้องกับแนวคิด (concept) การโฆษณา ตามที่ตกลงกันไว้

1.3) การคัดเลือกผู้แสดง (casting)

ผู้แสดง ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการผลิตภาพยนตร์โฆษณา ที่ต้องอาศัยดารานำ ช่วยดึงดูดความสนใจในสินค้า หรือ ผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอ ผลิตภัณฑ์หลายชนิด ประสบผลสำเร็จมาแล้ว และสู้กับคู่แข่งอื่น ที่มีสินค้าคุณภาพระดับเดียวกันได้ เมื่อมีดาราที่ประชาชนรู้จักและชื่นชอบ มาช่วยโฆษณาให้ ดังนั้น การคัดเลือกผู้แสดง ถือเป็นขั้นตอนสำคัญ อีกขั้นตอนหนึ่ง แหล่งข้อมูล ในการคัดเลือกดารา คู่ได้จาก

- ฐานข้อมูลของกลุ่มบริษัท ซึ่งมีหน่วยงานที่คัดเลือกผู้แสดง แยกเป็นกลุ่มๆ ไว้ เพื่อง่ายต่อการคัดเลือก
- บริษัทผู้จัดหาผู้แสดง (modeling)
- ตัวนักแสดงอาชีพ หรือ บุคคลในวงสังคม (คนเด่น คนดัง) หรือ นักแสดง ที่บริษัทหาไว้แล้ว

1.4) การเตรียม เครื่องมือถ่ายทำ อุปกรณ์ประกอบฉาก และ เครื่องแต่งกาย

เป็นหน้าที่ของ บริษัทผู้ผลิตสื่อ ที่จะต้องมีไว้พร้อมแล้ว ตั้งแต่อุปกรณ์ถ่ายทำ อุปกรณ์การตัดต่อ จนสำเร็จออกเป็นฟิล์ม หรือเป็นแผ่นซีดี พร้อมทั้งจะนำออกฉายได้ ส่วนอุปกรณ์อื่น ที่จะต้องจัดหา หรือจัดสร้าง เป็นกรณีพิเศษ ก็จะต้องตกลงกันให้เรียบร้อย ในด้านค่าใช้จ่าย

1.5) การจัดทำบทโฆษณา

บทภาพยนตร์โฆษณา จะครอบคลุมรายละเอียดในการถ่ายทำทุกอย่าง ตั้งแต่ ฉาก มุมกล้อง ขนาดภาพ ความยากง่ายของในแต่ละฉาก บทแสดง บทพูด ของผู้แสดง เมื่อบทภาพยนตร์เรียบร้อยแล้ว ทีมงานสร้าง ก็จะมาประชุม ติดตาม ความคืบหน้า ซักซ้อมความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน หากมีการแก้ไข ปรับปรุงในส่วนใด ก็สามารถรับรู้ร่วมกัน แล้วนำไปปฏิบัติ

(2) การถ่ายทำ (production)

เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ของกระบวนการผลิตภาพยนตร์โฆษณา ฝ่ายคิดสร้างสรรค์ (creative) จะทำหน้าที่ ออกแบบงานสร้าง และประเมินงานสร้างไปในเวลาเดียว โดยกระทำร่วมกันผู้กำกับภาพยนตร์ (director) เพราะ ผู้กำกับ จะมีความเข้าใจในบทภาพยนตร์ เป็นอย่างดี ทั้งบทแสดง (screenplay) บทภาพ (storyboard) รวมทั้ง ยังเป็นผู้ดูแล กำกับ ควบคุม การถ่ายทำ ร่วมกับทีมงานคนอื่นๆ

ทีมงานที่สนับสนุน กระบวนการผลิตภาพยนตร์โฆษณา ได้แก่

2.1) ทีมงานสร้าง (executive production)

มีผู้อำนวยการผลิต (producer) ร่วมกับ ผู้เขียนบท (script writer) และ ผู้ออกแบบงานสร้าง (produced designer) ร่วมกันกำหนด นโยบาย แนวทาง การผลิต และ มีผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นผู้รับนโยบาย แนวทาง ดังกล่าว มาผลิตเป็นภาพยนตร์โฆษณา ดังนั้น ผู้กำกับ จึงเป็นหัวหน้ารับผิดชอบผลงานสร้างทั้งหมด โดยมี ผู้ช่วยผู้กำกับ (assistant director) อยู่ในทีมด้วย

ในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์โฆษณาขนาดเล็ก หรือ ในทีมงานสร้างที่มีขนาดเล็ก ผู้อำนวยการผลิต กับ ผู้กำกับภาพยนตร์ อาจเป็นบุคคลคนเดียวก็ได้ (คนเดียว สวมหมวกหลายใบ)

2.2) ทีมสนับสนุนงานสร้าง (production service)

คือ ทีมงาน ที่ลงมือปฏิบัติในกองถ่ายทำ ทีมนี้นับเป็นกลไกสำคัญ ในการผลิต ประกอบด้วย ฝ่ายสร้างสคริปต์บอร์ด (pre-pro.man) ฝ่ายถ่ายภาพ (camera) ฝ่ายจัดหาผู้แสดง (casting) ฝ่ายศิลปกรรม (art) และ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยทุกระดับ

(3) ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (post-production)

การถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เหมือนภาพยนตร์เรื่อง ดังนั้น ผู้สร้างมักจะถ่ายทำให้เสร็จเสียในคราวเดียว จากนั้น ก็จะนำฟิล์ม หรือ ไฟล์ภาพวีดีโอ (pre-mastering) ตัดต่อ ตกแต่ง กราฟิกภาพ กราฟิกเสียง ด้วยคอมพิวเตอร์ (computer graphic) แล้วนำภาพและเสียงเหล่านั้น มาร้อยเรียง ให้เป็นเรื่องราวที่โฆษณา

ในส่วนของการตัดต่อ จะต้องอาศัยบุคลากร ที่มีความสามารถในด้านเทคนิค และ มีความชำนาญในการตัดต่อ นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย เพื่อให้ภาพยนตร์โฆษณาที่ผลิตออกมา สื่อสาร

ข้อมูลตามที่ลูกค้าและผู้กำกับต้องการได้

เห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็น ในการผลิตภาพยนตร์ ได้แก่ บุคลากร ซึ่งเป็นทีมงานฝ่ายผลิต และ อุปกรณ์ในการถ่ายทำ ตัดต่อ รวมทั้งแนวคิด วิสัยทัศน์ มุมมอง ด้านโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ของทีมงานด้วย

รูปแบบในการเสนอสื่อโฆษณาแก่ลูกค้า

ในการเสนองาน ของผู้ผลิตสื่อ (media house production) ต่อเจ้าของผลิตภัณฑ์ หรือ ลูกค้า จะต้อง ระบุรายการสื่อ และรายละเอียดต่าง ว่ามีอะไรบ้าง ดังนี้

- (1) Television Commercial Advertisement (TVC) เป็นภาพยนตร์โฆษณา ที่มีความยาว 15 วินาที หรือ 30 วินาที หรือ 60 วินาที
- (2) Freeze Logo หรือ Dynamic Logo โลโก้สินค้า ที่นำเสนอโดยเทคโนโลยีใหม่ ที่สร้างความน่าสนใจ
- (3) Scoop การเสนอข่าวสาร ที่เน้นการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ผลประโยชน์ เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ และ บริษัทผู้ผลิตสินค้า ผ่านภาพ เสียง มีดราม่าได้ สมบูรณ์แบบ โดยสามารถสอดแทรก บทสัมภาษณ์ผู้บริหาร รวมถึงจุดขายต่างๆ ของสินค้า และ บริการ ซึ่งสามารถต่อเชื่อมการเผยแพร่ ไปยังช่องทางสื่อสารในเครือข่ายเดียวกันได้ หรือเผยแพร่ได้หลายช่องทางในเวลาเดียวกัน ผ่านอินเทอร์เน็ต ที่วิวิดาวเทียม ทั่วประเทศ
- (4) ความสามารถ ในการถ่ายทอด กิจกรรมสด (live broadcast) บนพื้นที่การจัดกิจกรรม ที่บริษัท เจ้าของผลิตภัณฑ์จัดขึ้น เช่น งานแสดงสินค้า นิทรรศการ งานโรดโชว์ อีเวนต์ต่างๆ
- (5) โปรโมชั่น advertising เป็นโฆษณาที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่จะจัดให้ผู้บริโภคได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดคอนเสิร์ต การจัดงานกิจกรรม โปรโมทสินค้าในสถานที่ต่างๆ

แบบฝึกหัด

- (1) จงร่วมกันเขียนแผนการผลิตภาพยนตร์สั้น ไม่เกิน 10 นาที ในแผนประกอบด้วย แนวคิดของภาพยนตร์ บทภาพยนตร์ ทีมงานผลิต พร้อมระบุภารกิจหน้าที่ที่จำเป็น
- (2) บุคลากรการผลิตภาพยนตร์ มีโครงสร้างหน้าที่อย่างไร แต่ละส่วน มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- (3) ในแต่ละขั้นการผลิตภาพยนตร์ จำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบด้านใดบ้าง
- (4) ในการวางแผนสร้างภาพยนตร์สั้น มีขั้นตอนสำคัญอย่างไร และต้องเตรียมงานอะไรบ้าง
- (5) ภาพยนตร์สั้น กับ ภาพยนตร์โฆษณา มีลักษณะที่เหมือน และแตกต่างกันอย่างไร

